ŞERÎAT İÇİN CİHAD

HACC İÇİN GÜRÜLTÜYÜ
KOPARANLAR BAYRAM
DOLAYISIYLE AVRUPA'DA HARCANAN
MİLYONLARCA LİRALIK DÖVİZ İÇİN
SUSMAYI TERCİH EDİYORLAR

MAKSAD İSLÂM DÜŞMANLIĞI DEĞİL Mİ!?

سبيل
الكل في سبيل الحق

Sebil
herşey hak için

Sahibi ve Başyazarı: Kadir Mısıroğlu ● *2 Aralık 1977*
Siyasî, edebî, tarihi, ilmî haftalık gazete ● *20 Zilhicce 1397*
Vilâyet Han Kat: 3 Nu: 204 — 207 Cağaloğlu — İSTANBUL

SAYI: 101 / BEŞ LİRA / BİR DM.

TRUVANIN YENİ ATI!.

OKUYUCULARIMIZLA HASBİHAL

Mücâdele, ama kime karşı?..

Muhterem Okuyucularımız;

Allah insanı hür düşünce kabiliyetine sahip bir varlık olarak yaratmıştır. İnsanı hayvandan ayıran en önemli hususiyetlerden birisi şüphesiz budur. İnsan hemcinslerinden ayrı bir düşünce kabiliyetine sahip olunca, onların düşüncelerini tek bir kalıba dökmek mümkün değildir. Hatta yeryüzünde mutlak manada bütün düşünceleri birbirine uyan iki kişi bulmak mümkün değildir. Bununla beraber insanların esaslı noktalarda anlaşarak belli bir düşünce ve fikir etrafında toplanmaları mümkündür. Fakat tekrar edelim bu, hiçbir zaman bir fikir etrafında toplanan İnsanların tornadan çıkmış gibi her sahada aynı fikre sâhip oldukları mânâsına gelmez.

İşte İnsanların bir din veya ideoloji etrafında toplanmaları o dinin veya ideolojinin esasları etrafında birleşmelerinden meydana gelir. Yoksa o dinin hayata tatbiki sırasında müntesiblerinin onu cüzî de olsa farklı anlamalarının ve farklı yaşamalarının önüne geçmek, o din müntesiplerinin her sahada aynı şekilde düşünme ve hareket etmelerini beklemek mümkün değildir. Bu herşeyden önce insanların farklı kabiliyetlerle yaratılışına aykırıdır.

Bu yüzden Hz. Peygamber devrinde dahi, herbiri sonraki asır müslümanlarına doğru yolu gösterme hususunda birer yıldız mesâbesinde olan sahabiler bazı dinî meseleler de farklı anlayışlara sahip olmuşlar ve bu farklı anlayışları dinin aslına dokunmamak şartıyla normal karşılamışlar, birbirlerine ta'n etmemişlerdir. Ebû Zer hazretleri Allah yolunda harcanacak malın ölçüsünü günlük ihtiyacın dışındaki mal olarak kabul edip yanında bir günlük ihtiyactan fazla mal bulundurmazken, bu ölçüyü daha geniş tutan servet sahibi sahabîler de olmuştur.

O halde aynı dinin sâliklerinin dinî anlayış ve yaşayışlarını aynı kalıba dökmek mümkün değildir. Yeter ki; aradaki ihtilâflar dinin açık esaslarına aykırı olmasın ve teferruatı ilgilendiren meselelerde hüsnüniyetle meydana gelen bir anlayış farkından ibaret olsun. O halde, dinî bir meselede bir anlayış farkından dolayı kendisi gibi düşünmüyor diye imanından emin olduğu bir müslümana karşı hemen selliseyf eyleyip hücüm etmek İslâm'ın hoş göreceği bir hareket değildir.

Öte yandan bir müslümanın İslâm'ı yaşaması ve onu yaşatma yolunda gayret göstermesi imanın gereğidir. Hz. Peygamber devrinden beri bu gayrete sahip ve her devirde çeşitli isimler taşıyan guruplar olmuştur. Bu belli bir gurupa veya cemiyete bağlı olarak yapılan çalışmalar bir âhenk içinde yürüdüğü zaman çok faydalı neticeler vermiştir. Fakat bu çalışmalar bir ahenk içerisinde her zaman yürümüş müdür? Heyhat ne mümkün? Bazı guruplar zamanla yalnız kendilerinin İslâm'ı doğru anladıklarını ve yalnız kendilerinin İslâm'ı doğru yaşadıklarını zannetmişler, mücadele ve gayretlerini o'na yeni yeni insanları kazandırmaya teksif edecek yerde birbirlerine çevirmişler, birbirlerinin islâmî anlayış ve yaşayışlarını tenkid etmeye ve birbirleriyle mücadele etmeye başlamışlardır. Maâlesef İslâm Tarihi birbirlerine çok yakın gurupların incir çekirdeğini doldurmayan meselelerden dolayı birbirleriyle yaptıkları kıyasıya mücâdelelerin acı misalleriyle doludur.

Tarihte böyle olmuştur da şimdi farklı mıdır? Zamanımızda da herbiri yalnız kendisinin İslâm'ı doğru anladığına ve yaşadığına inanan çeşitli guruplar vardır. İsimlerini saymaya ne lüzum var ve zaten ne de imkân. Maşallah bizde her müslüman ayrı bir guruptur.

Bu grupların bugüne kadar İslâm'ı şu memleketteki garip durumundan kurtarmak için birbirlerine destek olmasa da köstek olmıyan çalışma ve gayretleri olmuştur. Bu derme çatma, münferid ama samimî gayretlerin sonucu islâmî harekette belirli bir kıpırdanma olmuştur. Henüz büyük bir mesâfe alınmış değildir. Alınması gereken mesâfeye kıyasla çok küçük bir kıpırdanma olmuştur o kadar. Ama sanki bu kadarcık kıpırdanış yetmiş, bu sahada yapılacak olan her şey yapılmış sıra adetâ ganimet paylaşmıya gelmiş gibi bu islâmî guruplar birbirlerine düşmüşler yârı ağlatırken ağyarın ekmeğine yağ sürmüşlerdir. Karşılıklı bir suçlamadır, bir itham furyasıdır başlamıştır. Ben 24 ayar müslümanım, sen 14 ayar, öbürü daha düşük. Herkes kendisinin müslümanlığından karşısındakinin münâfıklığından, küfründen ne kadar da emindir. Sanırsınız ki; müslümanların imanını taksim selâhiyeti yed-i kudretimize verilmiştir. Dilediğimize dilediğimiz kadar iman dağıtmaktayız.

Halbuki bu guruplar aynı ordunun, evet aynı ordunun değişik kumandanları ve değişik sancakları olan alaylarıdır. Vazifeleri normal olarak farklı kumandanlara ve sancaklara sahip oldukları veya farklı mücadele usülleri kullandıkları için birbirlerini suçlamak, birbirlerine düşmek değil, tek bir hedefe; Allah'ın ismini yüceltme hedefine doğru gayret göstermektedir.

Allah müslümanları, birlik şuuruna sahip olmaları için günde beş defa bir araya toplamaktadır. Günde beş defa aynı safda omuz omuza duranların namazdan sonra sanki yalnız namaz için bir mütâreke akdedilmiş gibi birbirlerine insafsızca saldırmaları çok hazindir. Allah iman yönünden müslümanların birbirlerini olur olmaz suçlamaimaları için ne kadar hassas bir ölçü koymuştur. «Size (müslümanca) selâm verene sen mümin değilsin demeyin.» (Nisa 94) Bize müslümanca selâm verene sen müslüman değilsin denemezken, aynı safda toplandığımız insanlara

(Devam 15. Sayfada)

KIZILIRMAK HOLDİNG
sizlere FABRİKA YAPAN
FABRİKA KURUYOR

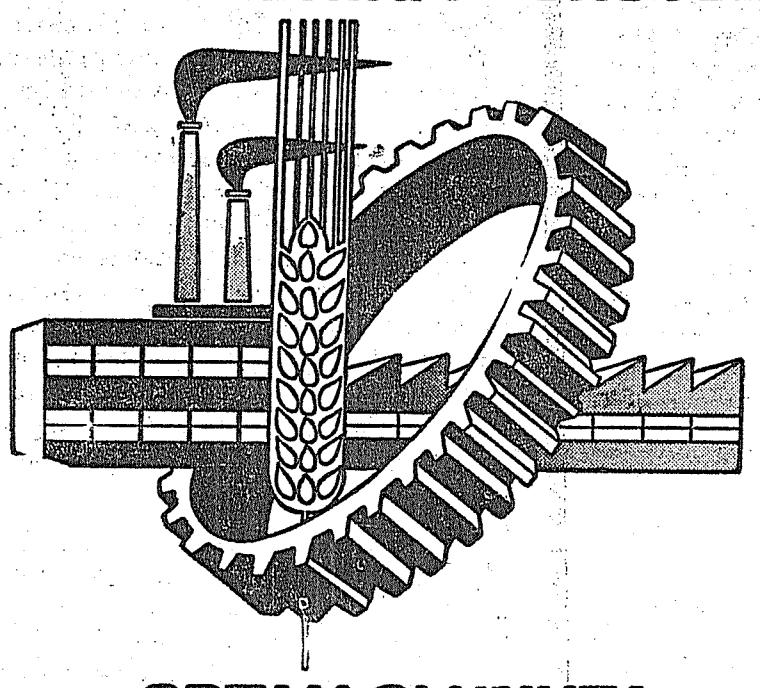

ORTAK OLUNUZ!..

ORTAĞIN
Adı ve soyadı : .....
Baba Adı : .....
Doğum Yeri ve Târihi : .....
Alacağı Hisse Adedi (1 Hisse 1000 TL.) .....
Adresi : .....
.....

FAZLA BİLGİ İÇİN MÜRACAAT : Kızılırmak Holding A.Ş. ÇORUM

ÖDEMELER (Türkiye'dekiler) İÇİN : Vakıflar Bankası Çorum Şûbesindeki 60-15001 numaralı döviz hesâbı 00-19 numaralı mevduat hesâbı

ALMANYA İÇİN MÜRACAAT : 5 Köln 60
Flora Str. 33-35

başyazı

Tereddüdü yenmek mecburiyeti

Kadir Mısıroğlu

TABİATI sevmeyen bir kimsede, din, -kâmil mânada- gâyesine ulaşmamış demektir. Çünkü ruh, ezelden beri Rabb'e müştak, Rabb ise, bütün esmâsı ile bu âlemde mütecellîdir. Bu bakımdan tabiat, dinin büyük ve metafizik gerçeklerinin birer minyatür tezâhürünün, -âdeta- bir meşheri gibidir. Dinin belli başlı gâyelerinden biri de, insanoğluna tabiatın bu bedîî ve ledünnî vechesini idrâk ettirerek, onu -daha bu dünyada- derin bir haz ve saâdete garkeylemektir. Çünkü temâşası haz ve saâdet veren bedîîyat ve ledünnîyata meclûbiyet, iman istidat ve meyelânının tabii bir neticesidir.

Fakat tabiatın her parçası ve her mevsimi tefekkür ve tahassüsü dâvet ve tahrik bakımından bir değildir. Bu yönden en güzel ve mânâlı mevsim Sonbahardır. Bu mevsimde herşey melâl yüklüdür. Bu yüzden dört mevsim içinde en ziyâde sonbaharı severim. Bu, belki de uzun ve şahâne sonbaharları olan bir memleketin çocuğu olmamdandır.

Gerçekten, berrak bir gökyüzü, erguvânî gurublar, hemen dâima nemli cadde ve sokaklar, sarıdan turuncuya kadar yeşille karışıp kırçıllaşan ölgün renkleriyle zengin bir tabiat örtüsü, açıkta kabarıp patlayan dalgalarla ürpertili cidârı sineklenmiş engin bir deniz, hüzünlü bir iç çekişi tedâi ettiren çoğu nezleli, hassas ve izzetinefs kayguları kabarık insanlar, bacaları tütmeye başlayan küçük ve beyaz aşı boyalı evler, ruh ve şahsiyetimin mânevî nescinde (dokusunda) en fazla yer tutan motiflerdir.

Bu, dünyanın en güzel sonbahar dekoru içinde dört beş haz dolu gün daha yaşadım. Mübârek Kurban Bayramı dolayısıyle Trabzon'a gitmiştim. Hattâ Cenab-ı Hakk'ın lütûf ve ruhsatıyla Rize'ye kadar da uzanabildim.

Memleketimiz şu günlerde mahallî seçimler dolayısıyle yeniden bir seçim sath-ı mâilinde bulunduğu için, muhâtap olduğum suallerin en fazlası bu mevzua müteallikti. Herkesi, kime, neden ve niçin rey vereceği mülâhazalarıyla meşgûl buldum. Bu zihnî meşgûliyetin ortaya çıkardığı müşterek bir endişe gözden kaçmıyordu. O da, -ekseriyetle imanlı namzetler için mevzuu bahs olduğu üzere- kazanması muhtemel görülmeyen bir kimseye rey vermenin mantıkî olup olmayacağı tarzında belirleniyordu. Acaba yine «ehven-i şer» anlayışı ile hareket edilse ve bu sûretle CHP namzetlerinin kazanmaması sağlansa daha doğru olmaz mı, diye muhâkeme yürütülmekte olduğunu gördüm.

Trabzon ve Rize'nin iman asabiyeti sâhibi evlâdlarında ekseriyetle müşâhade eylediğim bu tereddüde yabancı değildim. Zira bunu hem geçen milletvekili seçimlerinde ve hem de mahallî seçimlerin havasına girildiği günden beri yazıhâneme gelip - gidenlerin sarih ifâdelerinde tesbit etmiş bulunuyordum. Bu bakımdan artık umûmî bir zaaf hâlinde yaygınlaşmış bulunan bu tereddüt ve endişenin izâlesi için harekete geçmenin şart olduğuna inanıyorum.

Önümüzdeki mahallî seçimler dolayısıyla girişilen irşâd (propaganda değil) kampanyasında hatiplerimizin en evvel izah etmeleri lâzım gelen mevzuun bu olduğu kanaatindeyim. Şöyle ki:

Bir seçimde kazanmak veya kaybetmek iki vechelidir. Bu vechelerden biri seçilene, diğeri ise seçene âiddir. Yâni namzetler gibi, bu namzetlere rey verenlerin kazanç veya kayıpları sâdece mânevî ve uhrevîdir. Hem dünyevî ve hem de uhrevîlik vasıflarını bir arada hâiz olmak, seçen için de, seçilen için de mevzuubahistir. Bu bakımdan rey verecek bir kimse, evvelâ kendi mes'uliyetini ve kazanmasını gözönüne almaya mecburdur.

Rey verenin kazanması, ancak ve ancak imanlı namzedi tercih etmesiyle mümkündür. Bunu yapmadığı takdirde, mânevî bir mes'ûliyet altında kalacağı gibi, menfî namzedin -bilfarz- kıl payıyla değil de, büyük bir ekseriyetle kazanmış olmasını sağlayanlardan biri bulunacağı için, onun kendinden emin ve daha menfî bir sûrette hareket etmesinde hissedar olacaktır. Bu yüzdendir ki; o seçmenin beldesine maddeten de vereceği zararların çoğalmasına iştirâk edilmiş ve binnetice sırf mânen değil, maddeten de zarara girilmiş bulunulacaktır. Burada -hiç şüphesiz- mevzuubahs olan mânevî zarar da caba...

Bizim inancımızda usûle müteallik ameller hakkındaki hüküm esâsa tâbidir. Yâni haram olan bir fiilin usûl ve vâsıtaları da haramdır. Bu usûl ve vâsıtalara her ne sûretle olursa olsun iştirak, haram irtikâbından ibârettir. Bir kimse çıkıp da diyemez ki, «Ben şarap satmasam da, onu içecek olanlar mutlaka tedârik edebileceğinden, benim şarap satışım mes'ûliyeti mûcip değildir» Aynen bunun gibi de «Ben rey vermesem de, falan menfî namzed kazanacaktır. Binâenaleyh hiç olmazsa şerlerin ehven görüneninin kazanmasına yardımcı olayım ve bu sûretle mes'ûliyetten kurtulayım.»

Bir kere hangi şerrin daha ehven olduğunu tâyin pek o kadar kolay değildir. Zaman olur ki; ehven sanılan şer, bir takım kimselerin kolayca aldatılmasını mümkün kıldığı için, eşeddinden daha ağır bir mesûliyeti mucip bulunabilir. Üstelik dinimizde münâfıkın kâfirden daha dûn oluşunun hikmeti de, bu aldatıcılık yön ve tehlikesinden dolayı değil midir?!.. Kaldı ki, teşhisi doğru yapılmış bile olsa, ehven-i şerrin tercihi, «hayrın» mevcud olmaması hâlinde mümkündür. Hayır, varken, şerler arasında mukayese yaparak onların ehvenini araştırmak hem câiz ve hem de maslahata muvâfık değildir.

Ayrıca bizim inancımızda sayı o kadar ehemmiyetli değildir. Aslolan hak üzre bulunulup bulunulmamasıdır. Bazan bir kişinin söylediği, bin muârıza rağmen doğru olur. Bu sebepledir ki; bize düşen, kalabalığa değil, hakka tâbi' olmaktır. Rey verecek bir insan, ancak bu sûretle mes'ûliyetten kurtulabilir. İmanlı namzed de ehliyetine göre bir vazifeye tâlib olmuş ise, o da mücerred talebini arz ile mes'ûliyetten kurtulur ve binnetice kazanmış olur. Asıl kazanç, tâlib olunan mevkii elde etmek değil, bu mes'ûliyetten kurtuluştur. Aynı durum, rey verenler için de mevzuubahistir. Onların kurtuluş ve kazanışı da, kazanana değil, hak yolda olana rey vermiş bulunmalarıyle mümkündür.

MAHALLÎ seçimler için bu mes'elenin diğer bir ciheti daha vardır ki, o da imanlı bir namzedin -velev kazanamamış bile olsa- alacağı her reyin psikolojik bir değeri bulunmasından kat'-annazar, belediye meclisleri ve vilâyet dâimî encümenlerinin alınan reyler muvâcehesinde nisbî bir sûrette teşekkül etmesidir. Bu bakımdan her rey, mizanda bir ağırlığa sahiptir. Böyle bir seçimde imanlı zümrenin içine düştüğü tereddüdü yenme mecburiyeti âşikârdır.

Bir ordu kumandanı için en tehlikeli hâl, kararsızlıktır. Hatta o derecede ki; tereddüd kendisine yanlış bir karardan bile daha pahalıya malolur. Siyâset de, bugün -tâbir câizse- harb kanun ve mantığı ile yürümektedir. Türkiye'deki kavganın -bütün vechelerine şâmil olmak üzere- altında yatan manâ **«hâk bâtıl mücâdelesi»**dir. Bu yüzdendir ki, tereddüd aynen bir harbteki gibi, en tehlikeli bir zaaftır. Bu zaafı yenmek imanlıların ilk borcudur.

DÜNDEN YARINA

M. ERTUĞRUL DÜZDAĞ

Düşündürücü Notlar

«..Akşam dönüşte, Asâr-ı Tevfik süvarisi bulunan eniştem Ali Kabuli Bey merhumun gemi mürettebatı tarafından saraya getirildiği ve orada şehit edildiğini haber aldım...»

Ali Kabuli, Yıldız sarayını topa tutarak, Sultan Abdülhamid'i öldürmeyi plânladığı iddiası ile 31 Mart vakasında gemisinin mürettebatı tarafından öldürülen deniz zâbitidir. Yukarıdaki sözleri söyleyen ise «Hamidiye Kahramanı» meşhur Rauf Orbay..

Eniştesi öldürülen Rauf Bey, isyan bastırıldıktan sonra yaptığı işi de şöyle anlatıyor:

«İstanbul isyanı bastırıldıktan sonra âsileri muhâkeme eden harp divanlarından Hurşit Paşa Harp Divanının üyesi sıfatıyla vazife gördüm. Bu arada Derviş Vahdeti'nin, Said-i Kürdi'nin, Mizancı Murat Bey'in davalarında bulundum...»

Acaba Rauf Bey, eniştesinin intikamını alabilmiş mi?

★

CHP genel sekreteri Recep Peker, 16 Ekim 1931'de İstanbul Üniversitesinde parti programını açıklamakta idi. Sıra Diyanet İşleri Başkanlığı ile din tedrisatı bahislerine gelince, Farmason Prof. Muslihiddin Adil «Laik bir devlette bunların bulunmasının sebebini» sordu.

Zaten o senenin Eylül ayı başında orta okulların 6. ve 7. sınıflarında haftada bir saat olan din dersi de kaldırılmıştı. İlkokullardaki dersler de 1935 yılında kaldırıldı. «Dindar tanınmak» korkusundan esasen çocuklarını din dersine gönderemeyen millet, iyice «lâik» olmanın yolunu tuttu. 1935 - 1948 yılları boyunca devlet okullarında din dersi yapılmadı.

Muslihiddin Adil ise Meşrutiyetten sonra Selânik'te kurulan «Fazilet» Mason locasının kurucularındandı.

★

Rus ihtilâlinden sonra Kızıl Orduların önünden kaçan Rus muhacirleri İstanbul'u doldurdular. 1920 yılı başından itibaren akın akın gelen bu Beyaz Rusların çoğu kibar ailelerdi. Erkekleri tahsilli, becerikli ve sanatkâr, kız ve kadınları ise güzel, zarif ve işvebaz idiler.

İstanbul'un bütün eğlence hayatı derhal bunların eline geçti. Gece hayatı, fuhuş ve çalgılı gazinolar gençlerin yaşayışına hakim oldu. İstanbul'da ilk plaj da bunlar tarafından açılmıştır.

Bu sıralarda Anadolu, İstiklâl harbine hazırlanmakta idi.

★

İstanbul münevverleri ve basını birçok hususlarda Mustafa Kemal'e muhalefet etmişlerdi. İstanbul'un siyaset ve tarih görgüsüne sahip, tecrübeli ve idaresi güç muhâfazakâr muhitine karşı. Anadolu'nun bozkırında yeni bir başşehir kuruldu. Sonra çeşitli «isyan veya suikast» vesile ve bahaneleriyle İstanbul münevverleri ve basını susturuldu.

Bu sebeple İstanbul'a dargın olan Mustafa Kemal, 1919'daki ayrılışından sonra 1927 yılına kadar İstanbul'a gelmedi.

Bu dargınlık sırasında, 1925 yılında İzmit'ten Bursa ve İzmir'e kadar uzanan bir gezi yapmış, fakat İstanbul'dan Mudanya'ya gelerek kendisini davet eden bir heyete rağmen kabul edip İstanbul'a gitmemişti.

Bu seyahat sırasında 6 Ekim 1925'te İstanbul Belediye Reisi operatör Emin Bey «İstanbul'un kurtuluşu» vesilesiyle Mustafa Kemal'e bir tebrik telgrafı gönderdi.

Fakat iki kişi ayrıca bir telgraf çekerek, Belediye Reisinin teline katılmadıklarını ilân ettiler. Bunlar meşhur Midhat Paşa'nın oğlu Ali Haydar Midhat Bey ile Hüseyin Cahit Yalçın'ın kardeşi doktor ve yazar Hüseyin Suat Bey idiler.

Telgraflarında şöyle diyorlardı:

«Bugün İstanbul halkı adına Şehremini tarafından çekilen telgrafta biz beraber değiliz. Çünkü Cumhurbaşkanı Hazretleri şehrimizin önünden geçerken bizi selâmlamadı.»

Cumhurbaşkanı da onlara şu telgrafla cevap verdi:

«İstanbul'dan geçerken içinde bulunduğum gemi, usulü dairesinde İstanbul'u ve muhterem İstanbul halkını selâmladı. Eğer ayrıca Ali Haydar Midhat ve Hüseyin Suat adındaki kimseleri selâmlamamışsa, kendilerinin esasen selâmlanmağa lâyık bulunmamalarından ileri gelmiş olacaktır.»

★

1924 - 1925 yıllarında Türkiye'de bir intihar salgını başgöstermişti. Gazeteler her gün bir, ekseriya birden fazla intihar vakasının haberini vermekte idiler. İşte 27 Kânunuevvel (Aralık) 1925 tarihli «Son Saat» gazetesinde bir haberin başlığı : «Üç yeni intihar daha.»

Acaba halkın ruhi dengesini bozan ne idi?

Altı yüzyıllık bir cemiyet nizamının sarsılıp yıkılması, bunda tesirli olmuş mu idi? Saltanatın ve Hilâfetin ilgası, cumhuriyetin ilânı, şapkanın zorla giydirilmesi, tekkelerin kapatılması ve benzeri inkılâplar acaba halkın ruhuna ve zihnine ne derecede tesir etmişti?

Modern Türkiyenin ilerici aydınları, yeni düzenin zevk ü safasına dalmayıp da biraz bu meseleleri incelese idiler, kimbilir ne «enteresan bulgular» bulurlardı..

★

CHP devrinin meşhur İçişleri Bakanı (1927 - 1938) Şükrü Kaya'nın hangi tarihte Mason olduğunu bilmiyoruz. Fakat 1929 yılında, Hasan Saka, Tevfik Rüştü Aras, ve Mehmet Cemil Uybadın biraderleriyle beraber, Mason Yüksek Şurası tarafından 33. dereceye çıkarıldığı ve bu Şûrâya aza olduğu Mason tarihlerinde yazmaktadır.

Şükrü Kaya (İstanköy 1882 - İstanbul 1959), İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra Paris'te Sorbon'da da hukuk okudu. 1910 yılları idi. Sorbon'da onun gibi hukuk okuyan Nazım Poroy (Selânik 1884 - İstanbul 1957) adında bir genç daha bulunuyordu. Bu da sonraları CHP Tokat mebusu olarak beş devre mecliste bulunacaktı.

Bu sırada başta Sultan Reşad vardı. Yusuf İzzeddin Efendi (1857 - 1916) ise veliahd idi. Yani bu zat intihar ederek hayatına son vermemiş olsaydı, Sultan Vahdeddin'in yerine padişah olacaktı.

İşte Şükrü Kaya ile Nazım Poroy'u kendi hesabına Paris'e yollayan ve bütün tahsil masraflarını çeken bu Yusuf İzzeddin Efendi'dir.

★

1925 Şark isyanı bahanesiyle Elaziz'de kurulan «İstiklâl Mahkemesi»nden bir sahne:

Mahkeme üyelerinden biri:

«— Sirkeci'deki Beşir Kemal Eczahanesinden geçen sene bir şişe kolonya almıştım. Çok pahalı verdiler. Zaten bu Arapların memleket iktisâdiyatına hâkim olmaları çok gücüme gidiyor. Alçak herifler...»

«— Canım, üzme tatlı canını. Çağıralım buraya, gösterelim dünyanın kaç bucak olduğunu...»

Derhal karar verilir ve İstanbul'a bir tezkere yazılır:

«Beşir Kemal Bey ile İzzet Abid Paşa'nın oğlu Abdurrahman Bey ve diğer birtakım Araplar, Şark isyanında ilgileri keşfedildiğinden Elâziz'e getirtileceklerdir...»

Adamlar birkaç gün sonra, titreyerek ve ölüm korkusu içinde getirilirler. Şaşkın bir haldedirler. Bunlar hiç mahkemeye çıkarılmazlar. Kendilerine «bazı hayır işlerine yardımlarda bulunmaları gerektiği» anlatılır. İcap edeni yaparlar ve giderler.

İstiklâl Mahkemesi, tarihine şerefle yazılacak davalardan birini daha hall ü fasl etmiş bulunmaktadır..

★

Nazım Hikmet, 29 Ağustos 1938'de «ordu ve donanmayı isyana teşvik» suçu ile divan-ı harpte muhâkeme olunarak oniki yıl hapse mahkûm olmuştu.

1949'da Vâlâ Nureddin'in teşviki ile Ahmet Emin Yalman, Nazım Hikmet'le alâkadar olmaya başladı. Kendisine avukat Mehmet Ali Sebük ve Bursa savcısı İzzet Akçal yardım ettiler. Nazım Hikmet, Bursa hapishanesinde bulunuyordu.

Ahmet Emin «Üstün değerleri olan bir Türk edibini Moskova'nın pençesinden kurtarmak için komünist düşmanı bir liberal sıfatıyla» bu yolda gayretler sarf ettiğini, fakat Nazım Hikmet'in kendisine başka türlü görünerek, onu yanılttığını söylemektedir.

Nazım Hikmet için imzalar toplandı, nümayişler yapıldı, ama hapisten o da diğer mahkûmlar gibi ancak 1950'deki umumî af ile çıkabildi.

Hapisten çıkması ile Rusya'ya kaçması arasında geçen zaman zarfında Nazım Hikmet neler yaptı? En mühimi nerede çalıştı, kimler tarafından beslendi?

Bunu Ahmet Emin şöyle anlatıyor:

«Nazım Hikmet film dublajı yapmak üzere İpekçi'lerin hizmetine girdi. Fâhir İpekçi'den devamlı surette

BİZ BİZE

Yanlışlar

SON yüz senelik tarihimiz ne kadar mühimdir. Her millet için bu böyledir. Bugünkü mesele ve buhranlarımıza isabetli çareler bulabilmek için yakın tarihin muhakkak ve doğru olarak bilinmesi elzemdir.

Milletlerin mesele ve dertleri daima manevî, rûhî, ahlâkî ve fikrî olmuştur, bugün de öyledir ve bizim dertlerimiz bilhassa bu çeşittendir.

Milletler fertlerden teşekkül eder. Her fert ise «insan»dır ve bir insanın taşıdığı kabiliyetleri taşımaktadır. Çin, Mısır, Aztek, Roma, Osmanlı, Avrupa, Rus ve Amerika milletleri eskiden veya şimdi birer medeniyet kurucusu olabileceklerini göstermişlerdir. Bu «kuruculuk» sıfat ve şerefi insan toplulukları arasında devr etmektedir.

«Geri» milletleri geri yapan şeyin, onların yaradılışındaki bir noksanlık veya oturdukları memleketin gayri müsaitliği olmadığını arz etmeye çalışıyorum.

Milletleri «ilerlemek»ten alıkoyan şey, manevî ve fikrî yanlışlardır. Milletin ruhundaki kuvveti harekete geçirebilmek için kullanılan usulün, tutulan yolun isabetsizliği fertleri ve milleti buhrana, şaşkınlığa ve kendini inkâra sürüklemektedir.

Teknik bilgiler, bu işe iman etmiş bir neslin on yıllık gayreti ile kolayca elde edilir, fabrikalar kurulur, maddi refaha kavuşulur. Fakat o nesle bu imanın verilebilmesi, milletin ruhu ile çatışan metodların terk edilmesine bağlıdır.

Milletimizin kuvvetli bir «motor gücü» vardır, tamam! Ama biz bu motora devamlı yanlış yakıt kor, vasıtayı yanlış araziye sokar ve devamlı yanlış düğmelere basmakta inat edip dursak, olduğumuz yerde sallanıp homurdanmaktan başka ne elde edebiliriz.

haberini alıyordum. Duyduklarım şunu gösteriyordu ki halinden memnundu. Yakın akrabâsı olan Bayan Münevver'i kocasından ayırmış, onunla evlenmiş, bir erkek çocuğu olmuştu...»

Bir komünistin, önce bir Dönme tarafından kurtarılmaya çalışılması, sonra da Dönmeler tarafından beslenmesi, ne kadar ibretli!

★

Edip Servet Tör (1880 - 1960), iki devre İstanbul ve beş devre de Gümüşhane mebusluğu yaptı. Birinci mebusluğu sırasında 33. dereceye yükseltilerek Mason Yüksek Şurası'na aza olduğuna göre, çok daha önceleri tekris edilmiş olmalıdır. 1927 - 1930 yıllarında Türkiye Büyük Maşrıkı'nın «üstâd-ı âzamlığı»nda bulundu.

Edip Servet, Meşrutiyet'ten az önce Selânik'te jandarma tensikat bürosunda yüzbaşı idi. Burada kendisiyle beraber çalışmış olan, Hasan Cemil Çambel, hatıralarında, ondan şu şekilde sitayişle bahsetmektedir :

«Edip Servet Bey, harp ve sulh zamanlarında, bütün hayatı boyunca askerî ve siyasî vazifelerde, muvaffakiyetle vatana değerli hizmetler görmüş, Gümüşhane milletvekili olmuş, Atatürk'ün takdir ve sevgisini kazanmış, hür düşüncesi, müstakil ruhu, zekâ ve liyâkati yanında, batı kültürüne ve musiki sanatına vukufu ile tamamen Avrupâî bir insandı.

«Atatürk bir ara, Mekke Emîri ile görüşmek üzere Mekke'ye bir mümessil gönderecekti. Acaba kimi seçecekti? (....) Mekke ve Mekke Emîri, tamamen ortaçağ zihniyetine gömülü mutaassıp bir muhitti. Büyük hedeflerinden hiç şaşmayan Atatürk, bu şarklı geri muhitin hoşuna gitmek değil, şarklı milletlere, istiklâl mücadelesinde olduğu gibi, kemalist Türkiye'nin, modern, batılı, medenî ve müstakil bir devlet olduğunu göstererek, bir örnek vermek istedi, ve bu maksatla Avrupaî bir kafa seçti: Edip Servet.

«Edip Servet, Mekke'ye şapka ile gitti!.»

Bu suretle biz de, Arap âlemini Türkiye'ye sımsıkı bağlayan fevkalâde yüksek siyasî propagandanın kimler vasıtasıyla ve nasıl yapılmış olduğunu öğrenmiş bulunuyoruz...

★

Meşhur Neyzen Tevfik, 1919'da yazdığı «İskelet» adlı şiirinde İttihatçıların yaptıkları kötülüklerden bahs ediyor ve manzumeyi şöyle bitiriyor:

Şu on yıllık idare, sarstı mülkü ta esasından
Anâsır da vilâyetler gibi ayrılmada her an.
Açıldı, saf besaf harb ü sefer hâriçte, dâhilde,
Kuruldu haymeler merkezde, serhadde, menâzilde.
Vatan evlâdı önce başlandı mahv ü i'dâma,
Büründü serteser her yer sehâb-ı zulm-ü âlâma.
Zuhûra yüz tutunca, bizdeki âsâr-ı izmihlâl,
Görüldü başlarında hepsinin sevdâ-yı istiklâl.
Cehâletten serîr-i hâkimiyyet çöktü alçaldı,
Hülâsa: Mülk ü milletten kuru bir «iskelet» kaldı.

★

Yine Neyzen Tevfik'in, İttihatçılarla Masonların bir ve beraber olduklarına ve beraberce memleketi batırdıklarına işaret eden bir kıt'ası :

(Devamı 15. Sayfamızda)

TÜRKÇESİ Ahmed SELÂMÎ

Uzvîlik ferdiyeti yenmelidir

Bazı temel mes'elelerde köklü ve sâbit (fikrî işleklik) kazanıncaya kadar ısrarla ve inceden inceye durmak karârındayız. Bizim için muayyen bir takım kâidelere sâhib olamadan, hâdiselere isâbetli teşhisler getirmenin imkânı yokdur. Tedâvî usûlleri[illegible]z (metodlarımız) ise, teşhislerdeki isâbet derecesine göre bir netîce ve kıymet ortaya koyabilir. Binâenaleyh biz istiyoruz ki, mefhumlar anarşisinin cirit atdığı şu ucûbe vasatda, bozuk düzenin şefzâdeleri eliyle sürdürülen gözboyamalar artık işlemez olsun; münâfıkça aldatmaların elinde müslümanların gücü - kuvveti, Allah ve nizâmı düşmanlarının eliyle hâlâ daha sömürülüp durmasın!. Bu i'tibarla günümüz müslümanları, Şer'î bir zekâvet ve ferâset kıvraklığı kazanarak çirkin ve mülevves bir düzenin oyuncağı olmasın; güç ve kuvvetleri, kendi hesablarına, daha doğrusu müslüman cemaâti hesâbına işlesin... Öyle ise yevmî hâdiselerin gelip - geçiciliği ile imkânları savurmanın, zamanları yaz - boz tahtasına rapterderek israf etmenin havâîliği neden?.

Namaz, oruç ve hacc gibi ibâdetler için bile vazgeçilmez en temel unsur olan, hürriyet gibi nice baş mefhumlar, bugünün müslümanı zihninde acaba hangi kıymet ölçüleri dâhilinde bir ma'nâya sâhibdir?. Hürriyet telâkkisine, şeytânî düzenlerin telkîn vâsıtalarını evine doldurarak sâhib olan bir müslüman, böylece en temel unsurda kaybetdikten sonra, acaba hangi namazıyla, hangi orucuyla ve kaçıncı haccıyla kendisini kurtarabilecektir?. İslâm dışılığı tanrılaştıran bir vasatda yaşadığı halde, bunu göremeyen, ticârî kâr hesabları peşinde mütebessim ve mem nûn görünen bir dindâr, *şer'î fikr* için hangi delâlete sâhib olabilir?. Allah ve Rasûlü, ferdî değil cemaat hâlindeki bir uzviyeti emredip dururken, ferdî yaşamaya mahkûm edildiğinin bile idrâk ve şuûruna henüz varamayan, bizlerden başkası mıdır?... Organik (uzvî) bağları, beşerî münâsebetlerin tamâmında teşkilâtsız bulunan bizler, acaba hangi yevmî hâdiselerin tefsîriyle kurtulacağızdır?.

Ferdî yaşamak... Müslüman için ferdî yaşamak diye bir mefhûmun olacağını bile, zihnimize kabûl etdiremiyoruz. Uzvî bağların nescinden dokunmuş bir vasat olmadan, cemaatden bahsetmek mümkin midir?. Ferdin varlığı, o cemaatin bir hücresi olduğu zaman mümkin... Ferdî yaşamakdan, uzviyet hâlinde yaşamanın içinde bahsedilebilir... Uzviyetden çekip alınan bir parmak hücresi masaya konduğu zaman, hayâtiyetini nasıl, ne kadar zaman devâm etdirebilecekdir?.

● Bugünün düzinelere bâliğ grupları, toplulukları, kastetdiğimiz cemaatin çok uzağında bir ma'nâya sâhib... Hukûkî, içtimâî, iktisâdî, ve siyâsî her noktada uzvî (organik) bir bağlanış şuuru taşımayan cemiyetler (topluluklar) acaba hangi bağlarla hayat çarklarını işletmektedirler?...

İşte, hâlâ fikrî seviyesini bile göremediğimiz kör düğümümüz bu... Hem «*müslümanız*» diyoruz, hem de en umûmî *emrin* cemaatleşerek yaşamak olduğu noktasında umursamaz, sızı çekmez, can çekişmez, göz yaşı dökmez ve hafakanlar basmaz çilesizleri kimler?. Muayyen zamanlarda câmilere girip çıkmakla hatim, indirmekle, çocuklarımızı kurslara gönderip lâfzî Kur'an okutmakla, ömreyollarında ilâhiler okumakla ve kız çocuklarımıza saçını örttürüverip şık mantoların tesettürüne(!) inanivermekle v.s. ile tatmîn olanlar, bizlerden başkaları mı?. Bütün bunları ve benzeri beş - on kalem tabloya sâhib oluvermekle müslüman olunsaydı, 1400 senedir ya gâzî ya şehid olmak için kan akıtıp can vermeler, pek gülünç olmaz mıydı?. Kâinâtın Fahri Aleyhisselâmın uzvî bir bağlanış için çekdiği çileler ve kurduğu teşkilâtın ma'nâsı nedir?. Hulefâ-yı Raşidîn (Rıdvanullâhi teâlâ aleyhim ecmain) ne için ahkâm âyetlerinin tatbîki hususunda gece gündüz yorulup durmuşlardır?. Cebelitarık'da gemileri yakmak ne oluyor?.

Hangi onbin misâli tek tek şu sütuna sığdıralım?...

«*Biz de müslüman mıyız?*» dersem, kim bilir şu vasatın ölçüleriyle âhenkdâr kafamız ne biçim içerliyecekdir? Evet, sokakda gördüğümüz ve fikr-i hüdâ diye bir mefhûma bile zor ısınabilenlerle kendimizi mukâyese edip, kendi kendimize rütbeler vermiye o kadar alışmışız ki... Halbuki 1400 adımın her birinde dura dura geriye doğru gitsek, ve her durakdaki gerçek müslümanlarla kendimizi mukâyeseye girişsek, boyumuzun hakîkî ölçüsünü herhalde iyi göreceğizdir. Belki de, ancak bu takdirde bir utanma duygusuna gerçekden sâhib olmamız mukadderdir... Ama buna da, nerede ve nasıl vaktimiz olacak?.

Bilmiyoruz, vasatın fırlatdığı idrâklerle dopdolu şuuraltımızı, o kirli ve döküntülerle kaplı hâliyle bize böyle bir mukâyese imkânı verecek midir?. Çünki, nefsimizin, kimbilir ne müdâfaa silâhları kuşanarak bu işi bozması muhtemel...

«*Nefs terbiyesi nedir bilmiyen ilk birkaç nesil biziz!*» diyen bir ses; «*Başdan mahrûm ilk basamak biziz!*» diye feryâd eden bir çığlık, hani nerede?.

Ferdî yaşayışın mümkin olduğuna inanmış nesillerle, aslâ bir diriliş veya ışıltıya kavuşma beklenemez...

Ferdî yaşayışın bütün imkânlarını hazırlayıcı simsiyah bir vasatın topyekûn telkîn vasıtalarına teslim olmuş kalabalıklarla, soylu ve köklü bir acıyı topluca duymak bile nasıl olacak?...

Kim bilir, kendine bu soylu ve köklü acıyı koza gibi örüp içine giren cinsleri bulup bir çâre mi aramalı ne yapmalı?... Evet, kendimizi aldatmadan ne yapmalı?.

YOL
OLDUR Kİ DOĞRU VARA
Selâhaddin Eş

163'ün pençesinde cezâevinde 23'üncü hafta

«HÂİN-KAHRAMAN» SEDAT!

S. Muradbeyli

Gerçekte, hâinlikle kahramanlık arasındaki mesafe, kuvvete göre teşekkül eden beşerî adâletin ölçüleri esas alındığında bir bıçağın sırt genişliğinden daha fazla değildir. Tarih, hâinken kahraman ve kahramanken hâin sayılanların acıklı hikâyeleri ile doludur. Napolyon'un sürgüne gönderildiği Elbe adasından kaçışını -1790'larda- «Alçak hâin hapisten kaçtı!» diye veren gazetinin, Napolyonun kendisini yakalamaya gelen yüz bin kişilik ordunun kumandasını eline geçirip Paris üzerine yürümeye başlamasıyla takındığı ve «alçak hâin» dedikten 20 gün sonra, «büyük kurtarıcımız Paris varoşlarına dayandı!» şeklindeki sevinç nâralarında en ibretli şekilde temaşâ etmek mümkündür.

«Son otuz yılın en büyük tarihî hadisesi!» teranâleriyle ve siyonizmin tekelindeki ve «mass-media» denilen âmme efkârı oluşturma vasıtalarının, radyo - TV istasyonlarının, beynelmilel ajansların, dev gazetelerin ağız birliği etmişcesine İsrail seyahati dolayısiyle **«kahraman»** ilân olunan bir Enver Sedat'la; artık onun **«vücûduna son verilmesi gereken bir hâin olduğu»**na varıncaya kadar en ağır ithamları yapan Orta - Doğu insanlarının **-30 yıldır hep aynı şekilde devam edip gelen nâra ve feryâdlarla-** hedefi olan Enver Sedat aynı kişidir.

Meseleye hissî açıdan bakıldığında dünya ajanslarının psikolojik baskısı ve beyin yıkama ameliyesi karşısında Sedat'a «kahraman» demek ne kadar mümkünse, yahudilerin 1915'lerde başlayıp 1948'lere kadar süren çete savaşlarında ve 1948'den bu yana var olan İsrail'le bugüne kadar yapılan dört büyük savaşta yüzbinlere varan evlâdını çöllerde en zelil ve kahredici yenilgilerle gömmüş bir kavmin, kaatillerin kanlı ellerini sıkmaya giden Sedat'a, **«hâin!»** diye haykırması da o kadar mümkündür. Lâkin, bu taltif ve ithamlar bugüne kadar neyi halletmiştir ki, bugün ve yarınlarda neyi halledecektir?

Sedat, selefi Nâsır'ın soytarıca usûllerinden ülkesini sıyırıp, onu Türkiye örneğinde olduğu gibi bir **«ata - arap»** olarak bugün dahi putlaştırmak isteyenlere fırsat vermediği gibi, 30 yıllık savaşlarda İsrail'i ilk defa tökezletmiş, korkuya düşürmüş ve **atom bombası** gibi bir **son çareye** başvurmanın yollarını arayacak hale getirmiş bir lider olarak, bazı gerçekleri kabul etme gününün geçmekte olduğunu da görmüştür. Üstelik, 1973 Ramazan günleri savaşındaki üstün stratejisiyle de, başını yahudiler önünde, eğmek ezikliğini duymayacak tek Orta - Doğu'lu liderdir de..

O halde Sedat'ı suçlarken veya öğerken onu bu duruma sürükleyen sâikler üzerinde de durup düşünmek lâzımdır. Orta - Doğu son otuz yıl boyunca **«el - vatan - ül arabî», «savt-ül Filistiniyye», «el - iştirakiyyûn»** nâralarıyla ve İslâm'ın iç mûsikisiyle yarış edercesine kitleleri sihirleyen **Ümmü Gülsüm şarkılarıyla** çalkalanırken, müslüman halk yığınlarının idâresini eline geçiren arap kavmiyetçilerinin İslâm - dışı usûllerle giriştikleri her mücâdele müslümanların izzetleriyle de oynanmaya müsâit birer hezimetle neticelenmiş ve dört savaşın en ağır faturasını da Mısır ödemiştir. Mısır diğer Orta-Doğu ülkeleri gibi petrol zenginliğine de sahip değildir. Halk kitleleri sefildir, perişandır. Nil vâdisi etrafında toplanmış 35 milyona yakın insan İsrail'i yoketmek hayaliyle en büyük acıları çekmişlerdir.

Halbuki görünürdeki durum, kuvvetler dengesi ve dünya siyasî konjonktürü İsrail'in Orta-Doğu'daki varlığına son vermenin hiç değilse şimdilik, daha bir kaç nesil uzak bir ihtimal olduğunu haykırmaktadır. Evet, İsrail nükleer güçlere de —Amerika'dan, her dört kilosundan bir atom bombası yapılan 95 kilo uranyum çalarak— sahip bir ülke olduğundan, şu anda güçlüdür, mağlûp edilemiyebilir, ama hele Filistin meselesi halledilmedikçe rahat yüzü görmiyeceği de bir gerçektir. Fakat, İsrail'le savaşan ülkelerin devamlı **«savaş ekonomisi»** içinde daha da güçsüz duruma düşeceği bir ayrı vâkıadır. İşte bu yüzden İsrail'le bir anlaşma zemini aramak durumundaki en müsait kişi, 1973 kısmî zaferinin şerefiyle, İsrail'le savaşan bütün Orta - Doğu'luların gururunu okşayıp, Mısır'lıların da itimadına, lâyık olduğundan da fazla mazhar olmuş olan Sedat olabilirdi.

Sedat, Mısır'da Nâsır zamanındaki kadar olmasa da, **müslümanların İslâm devleti kurma çabalarının amansız düşmanıdır** ve cezalar tertib edip durmaktadır. Sedat, Mısır'dan kovduğu Rusya yerine Amerika ve Batı Avrupa'yı ikame etmeye çalışmakta, Arap sosyalizminden kapitalizme geçiş yollarını açmaktadır. Bu şartlar altında o İsrail'le barışma çarelerini ararken kendi mantığı açısından **açmazda** değildir. Carter'in tezgâhladığını itirâf ettiği son İsrail seyahatinin Sedat'ı küçülttüğü söylenemez. Zira, hiç değilse, müslümanları çengellerinde sallandıran diğer Arap kavmiyetçileri gibi nâra atmaktan çok daha ileri ve gerçekçi bir adım atmıştır. Ve, İsrail'deki tavırlarıyla da, **«ülkelerimizi füzelerle tecrid edilmiş durumda bırakmıyalım, 1967 savaşıyla işgal ettiğiniz yerlerden bir karış toprak vermeye hakkımız yok, Kudüs dahil, her yerden çekilmelisiniz. Sizi bu şartlar altında tanıyabileceğimizi ifade ediyorum. Zayıf olduğumuz için değil, karşılıklı olarak insanca yaşamak için barışçı elimi uzatıyorum»** demek sûretiyle bir eziklik içine düşmeksizin tekliflerini yaptı

Bu nice hayaller peşinde koşanlar için elbette acı olmuştur ama bize kalırsa şerefsiz bir seyahat olmamıştır, hiç değilse bütün İslâm Âlemini derin acılara boğan o yüzkızartıcı neticeler yanında âdetâ İsrail'e bizzat İsrail Meclisi'nde meydan okuma gibi bir üstünlük sergilenmiştir. Sedattan, daha fazlası da esasen beklenemezdi.

Kapitalist Batı'yı **petro - dolarlarıyla** besliyen petrol şeyhleri ve Arap kavmiyetçileri yahudinin, karşılarına Amerikan devlet adamı olarak -Kissinger misalî,- çıkmasına seslerini çıkaramayıp çaresiz kaldıklarını hatırlarlarsa, Sedat'ı hâin olarak ithama hakları yoktur. Onun kahraman olduğunu da söylemek için henüz zaman erken... Ama, akıllı, tedbirli ve cüretkâr bir zat olduğu da belli... Unutulmamalıdır ki, Sedat bir atatürkçüdür de.. İstiklâl Savaşımızı kazandığımız halde, ilk olarak, vatanın harîm-i ismetini çiğneyenlere fikir ve kültür plânında teslim olan yeni Türkiye'den örneklenen bir zâtın, yenemediği düşmana dahi bu kadar cür'etle el uzatması yadırganmamalıdır.

Ortada bir vebal ve ihânet varsa (ki bu, açık), bunun mes'ulü, kendi yahudi (Hz. Musa'ya izafe ettikleri bozuk) şeriatinden beslenen İsrail karşısında da, diğer İslâm dışı güçler karşısında da, İslâm Şeriatinden kaynaklanan bir İslâm devleti kurup, müslümanca mücadele edemiyen, müslümanca silâhlanmıyan ve sadece bir antisemitik (yahudi düşmanlığını esas alan) düşünceye takılıp kalan bütün müslümanlarındır. Bu gerçek, müslümanca idrâk olunmadığı müddetçe Filistin meselesi de, İsrail meselesi de «hâin ve kahraman» imâl eden nâralar arasında daha nice zulümleri doğuracak, kan ve gözyaşlarıyla beslenerek ejderhalaşacaktır. Bu ejderhaya karşı ham-hayaller değil, akıl ve inanç silâhı gerekir.

Bu bakımdan Sedat'ın seyahati, İslâm diplomasisinin inceliklerinden mahrumdur (bunu beklemek abestir de...) ama; hiç değilse, saman alevini andıran hissî aksülâmellerden daha seviyeli, daha **«az hain»** ve mâkûl seviyeli görülebilir.

Kitabın tenkid menheci

4

Fil - hakîka, yeni Şark'a tenevvür hususunda pîşvalık (öncülük) eden Garb'de nâkim, reybî (şüpheci) zihniyet asrında şek sâhiblerinin kalblerindeki şüphelerden râzî ve memnun olduklarına nazaran, onlar, benim ihtarımın kendilerine vüsûlünü te'minen, kitabda isimlerini hatalarının yanı sıra zikr ile yanlışlarına nazarı dikkatlarını celb - etmeme muhtaç değiller. İhtar etmek onlar indinde nâfi olacağına, benim de ümidim yoktur. Bu nevî' adamların beyinleri şek ile dolmuş, şübhe oralarda kök salmış ve artık bu çeşit efkârın rahatlarını kaçırması ihtimali kalmamıştır. Bu şübheler, dine müteallik olduklarından onları eski müslümanlar gibi alâkadar etmez. Diğer cihetten onların zû'münca (kanaatince) bu şübheler, ilmî esbâba istinad ettiklerinden kabil-i red ve cerh de değildirler. Husûsen münâkaşada müdafaayı, çoktanberi sözüne ehemmiyet verilmez olmuş, verilen varsa onları da hak yolunda metbûiyetlerinden değil, dalâlet vâdisinde, tâbiiyetle kesb-i imtiyaz ettiklerinden ehemmiyet verilmiş ulemâ' deruhde edecek olursa... herhalde ben de îtiraf ederim ki; tenkid edilen akvâlin (sözler) sahiplerinin ismini zikr - etmek onlar indinde nâfi (faydalı) ve müessir olmayacak, belki söylenildiği vech ile kitab aleyhinde adâvetler uyandıracak, neşr ve ilânına mümâmeatlar meydana getirecek...

Kaarîler de, dinde şübhe uyandıracak bir söze, akîde-i İslâm'a karşı son derece tehlikeli bilerek bizzat sözün ehemmiyeti cihetinden değil de, söyleyenin işgâl ettiği mevkiin ehemmiyeti dolayısıyle alâkadar oluyorlar, Binâenaleyh; şübheye düşürme mesleğindeki adamların mevkileri, velevki; yalnız akaaide bâtıl şeyler ilkaası hakkında neşrettikleri makaaleler dolayısıyle halkın gönlünde mahfûz kaldıkça asrî teşkîk cereyanları ile fesâda uğrayan akaidi tashih uğrunda kitab'da bezl ettiğim mesâi me'mûl olan semereyi vermez. Onun için benim îfâsını deruhde ettiğim vazife, usûl-i dinde bir kitab te'lif ile nâsa, bu ilme dâir veyahud bu zamanda doğru olarak îzah ve tafsiline muhtaç oldukları mesâil-i mühimme şerh eylemek değildir. Sonra bu kitab, her ilmî te'lif gibi âdet olduğu üzere bir mevzû takib etmeyecek, belki, onun gaayesi, İslâm'ın ve diğer edyanın (dinlerin) istinad ettiği akîde esâsâtına musallat olan asrî şek ve şübhelere, ve bu şübheleri, Garb'da ihdas eyleyenlerle onların Şark'da akaadimiz üzerindeki tadbikatçılarına karşı mücâdelede bulunacaktır. Evet, şübheleri onları ihdas edenlerle birlikte ve hatta himâyesine sığındıkları pusulalarıyla birlikte hücûma hedef ittihaz edecek ve bu şübhelerin âmme nazarındaki mevkii itibariyle kim olurlarsa olsunlar, ihdas edenleri mevkileriyle beraber yıkılıp gidinceye kadar onlarla mücâdelede bulunacaktır. Tâ ki, şek nâmına ve onları ilka ve ihdas edenler nâmına, bir eser kalmasın, Müslümanların belki de mazarratını o kadar iyi takdir edemiyecekleri şerlerden akîdeleri selâmete çıksın. Zâten benim mezkûr fitne eshâbına karşı vaz'iyetim bir harb vaz'iyetinden başka bir şey değildir. Harb de gizli olmaz. Yâhud olabilirse, ben bu nevî' harbi onlar gibi bilemem. Nerede kaldı ki; onlar adı üstünde şübhecidirler, gizli çalışmayı, bulanık suda balık avlamayı kendilerine kâfi görebilirler.

Demek ki, münâkaşa ettiğim zevâtın isimlerini tasrih elzemdir. Kitabın esbâb-ı te'lifini uzun uzadıya serdettiğim mukaddimede : «Türkiye'de vukua gelen inkılâbı müteakip Mısır'a hicret ettiğim zaman orada edyâna hurâfe nazarı ile bakan Garb'ın yeni ilmini, İslâm'ın ilm-i usûl-ü'd - dininden daha ziyâde söze sâhib ve daha yüksek sesli buldum...» demiştim. Bu iddiamı da isbat mecbûriyetindeyim. Mâlûm olduğu üzere bu kitabın başlıca vazifesi ilhada müntehî olan (son bulan) her nevî' şek ve şübheyi izâle hâlinde tecellî edecek ilmî usûle tebean (uyarak) dinsizlerle mücâdeleye girişmektir. Böyle olunca gaayeyi teşkil eden bu merhaleye; Garb'ın edyana adâvetkâr (düşmanca) efkârının, münevverân denilen zümrenin zihnine yerleşmesi sûretiyle, Şark İslâm'ının tehlikeye düştüğünü îzah eylemek merhalesi tekaddüm etmek tabiidir. Bu tehlikeyi gösterecek delâilin serdi ise, işgâl ettikleri mevki-î resmî ve edebî, bizzat tehlikenin ehemmiyetine âid bürhan (delil) mesâbesindeki ricâlin sözlerinden şevâhid irâesine (gösterilmesine) mütevakkıftır. (Devamı var)

Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi hakkında birkaç söz

Dr. OSMAN SARAÇ

İNSANLIĞI gerçek saadete götüren din ve felsefe kaynaşmasını sağlama yolunda çağımızda en feyizli hizmeti yapan büyük bir Türk hocasıdır. Bu büyük hocayı, Kahire'deki Abbasi'ye Mezarlığındaki mezar taşı kitabesi, bize şöyle tanıtıyor:

İŞTE EY ZÂİR BU YERDE MEDFUNDUR.
BİR BÜYÜK KAHRAMAN Kİ PÛR HUNDUR.
DÜŞTÜ LEYLA-Yİ HAK PEŞİNDE ŞEHİD;
ONA ZATEN, EZELDEN VURGUNDUR.
HAKKIN İLHAMIDIR, DERİN İLMİ ,
SANKİ İLM-İ LEDÜNNİLE MEŞHUNDUR.
ŞEYHUL-İSLÂM MUSTAFA SABRİ,
FİKRİ UĞRUNDA ÖLDÜ MEMNUNDUR.

Hakpeşinde gurbet ellere düşen, canında bu yolda kahramanca veren, ilm-i ledünnî ile yüklü bulunan ve fikrı uğrunda ölen: Şeyhulislâm **Mustafa Sabri Efendi** Hazretleri Tokatlıdır, Kat köyündendir, Tokat'ın Hoca Mebuslarının öncüsüdür, Niksar'ın en âlim Müftüsü merhum **Said Efendi**'nin Hocasıdır.

Şeyhülislâm **Mustafa Sabri Efendi** Hazretleri gençliğinde Niksar'ın Arasta Câmiinde bir Ramazan ayı boyunca vâz ve irşad da bulunmuştur. Çok şükür; ben, bu müstesna âlim ile Kahire'de Şerefyab oldum. Apaydın fikir ve sohbetlerinden senelerce ışık aldım. Çok feyizli parlamento hayatıma da, onun teşvikiyle onbeş sene öncesinden hazırlandım. Biraz önce zikr ettiğim mezar taşı kitabesini de, Yozgatlı merhum **İhsan Efendi** Hocamızla beraber, ben yazdırdım.

Kültür ve Devlet hayatımızda aziz Milletimizin medâr-ı iftiharı olan dâhi âlim Şeyhulislâm **Mustafa Sabri Efendi** Hazretleri çağımızın rakipsiz en büyük İslâm filozofudur. Bir çok şah eserlerinin başında yer alan: «MEVKİFUL-AKLİ VEL-İLM-İ VE'L - ÂLEMİ MİN RABBİL ÂLEMİN VE İBADİHİ'L-MÜRSELİN (âlemlerın Rabbinin, ve Onun Peygamber kullarının karşısında, aklın ve âlemin ilm'in durumu)» adlı bu kitabı asrımızın ilim ve irfan hazinesidir.

İslâm İlim ve İrfanının aziz mücâhidi mümtaz hemşehrimiz **Mustafa Sabi Efendi** Hazretleri adı geçen kitabında dinî ve felsefî kültürlerin en güzel değerlendirilmelerini yapmaktadır; ve İslâm'ın hayat ve saadet yollarını göstermektedir.

Eski çağlarda olduğu gibi yeni çağlarda da, «TÜRK-İSLAM KÜLTÜRÜ» dediğimiz bizim millî kültürümüz ve bu anaç kültürün aziz yurdu olan Türkiyemiz Avrupa'ya ışık tutmuş ve batı dünyasına RÖNESANS'ı kazandırmıştır. Bu da hülâsatan şöyle olmuştur :

«Onbeşinci asrın ortalarında büyük atamız Fâtih'in İstanbul'u feth etmesi, batı dünyasının gözünü açmış ve İstanbul'dan Dünya'ya İlim ve İrfan saçmıştır. İtalyan edip ve şâirleri, kültürlerini artırmak için İstanbul'a koşmuştur. İstanbul'un Türklerin eline geçmesiyle Türk-İslâm kültürü coşmuştur.

Çünkü; Onbeşinci asrın sonlarına doğru Avrupada ki kalkınma hareketi şu üç temel üzerine oturtulmuştur:

1 — Avrupanın yüzünü güldüren İslâm fetihleri

2 — Batılıları uyandıran ve İslâm İlim deryasına daldıran Haçlı seferleri

3 — İstanbul'un fethi

«MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZÜN KORUNMASI VE GELİŞTİRİLMESİ» için, Milli kültürümüze âlt böyle, İlm-i gerçekleri gönüllerimizde ve beyinlerimizde taptaze korumalı ve yaşatmalıyız, Sonrada, başlı başına birer nimet, servet ve kültür hazineleri olan bölge ve çevrelerimizi tarihî ve tabiî değerleri ile daima gözümüzün önünde bulundurmalıyız ve buralarda bulunan kültür âbidelerimizi ve bu âbidelerin buralarda bulunuş hikmet ve gayelerini iyice bilmeliyiz ve günlük hayatımızın mevzuu yapmalıyız.

TRUVA'NIN YENİ ATI...

Ötedenberi AP ile CHP arasında rey verenler itibariyle değilse demeb'uslar ve idâreci zümre olarak pek de bir fark bulunmadığını yazıp söylediğimiz malûmdur. Bazı kimseler, bu beyanlarımızı partizanca bulmakta ve bizi tenkid etmektedirler. Halbuki bizim delillerimiz kendilerinden ve dostlarından sâdır olan hareketler ve sözlerden ibârettir. İslâm'ın düşmanı olduğundan şüphe edilmeyen iç ve dış kuvvetlerin tâ seçim arifesinden başlıyarak, bu iki parti arasında bir koalisyonu tezgâhladıkları, bunu hedef alarak plânlı bir propaganda yürüttükleri malûmdur.

Gerçi AP' İslâm düşmanlığı fiilen su yüzünde bulunan CHP'ye nazaran kendine bir nevi varlık sebebi olmak üzere arada sırada inananlara bazı tâvizler vermiş ve halâ da vermektedir.

Ancak bunlar O'nun selefi olan DP,-nin bazı hareketleri gibi gönülden doğmuş icraatlar olmayıp, rey mülâhazalarının vücud verdiği birer tâvizden ibârettir. Bunun böyle olduğu, AP'nin kuvvetli ve binnetice müslümanların reylerine muhtaç bulunmadığı zamandaki tutumuyla defaatle sâbit olmuştur. Bu partilerin her ikisinin de lâyık ve batıcı zihniyete bağlı bulundukları üst kademedeki idâreci ve taraftarlarının sözleri kadar yaşayişlariyla da sâbittir.

Bu durumun bizi teyid eden yeni bir delili son günlerde ortaya çıkmıştır. AP'nin bazı mensupları iktidarda olmalarına rağmen bindiği dalı kesercesine bir iç muhâlefetle onu iktidardan düşürmeye çalışmaktadırlar. Bunlar AP'de CHP'yi temsil edenlerin öncüleridir. Aslında CHP'deki bir avuç müfrit bir kenara bırakılır ise AP ile CHP arasında hiç bir fark kalmıyacağı âşikârdır. Bu takdirde AP âdeta CHP ile bir ikiz kardeş durumuna girerek C.A.P. hâline gelecektir.

Ancak bir kısım muvahhid insanların reylerini alabilmek mecburiyetidir ki, AP'yi CHP'ye mecburî muârız bir durumda bulunmaya zorlamaktadır. Üstelik bir de MSP'nin mevcûdiyetinden doğan kaçınılmaz bir rekabet hissi mevcudtur. AP verdiği tâvizlerle imanlıların top yekün MSP'ye kaymasını şimdilik önleyebilmektedir.

Bu mecburiyetlerden berî olabilse maskesini biraz daha kaydırmakta hiç bir beis görmiyecek ve millet de onların CHP ile aralarındaki «kök beraberliği»ni daha bâriz bir sûrette kavramakta gecikmiyecektir.

Şu anda CHP'nin iktidar olma sevdasıyla giriştiği manevra ile AP içinde bir veled-i zina gibi peydahlıyabildiği bir avuç «kendi kendinin muhâlifi» zümre tarihteki meşhur **Truva'nın Atı»** misalindeki gibi AP Kıratının karnında barınan CHP'liler topluluğudur. Ancak bu AP rozeti takmış CHP'liler, işbu muhâlefet sesini yükseltenlerden de ibâret değildir. Zira herkesin kıyam cesâreti aynı derecede olmadığı için, bir kısmı fırsatlar elverdikçe ortaya çıkacaktır. Ancak şu kadarı bile kendilerine rey veren hâlis kitlenin uyanmasına ve seçtiklerinin Halk Partili seçmenlerce seçilenlerden -büyük kısmıyla_ farklı bulunmadığına intikal etmesini sağlamaya kâfidir sanırız. Ne demişler, «anlayana sivrisinek saz...»

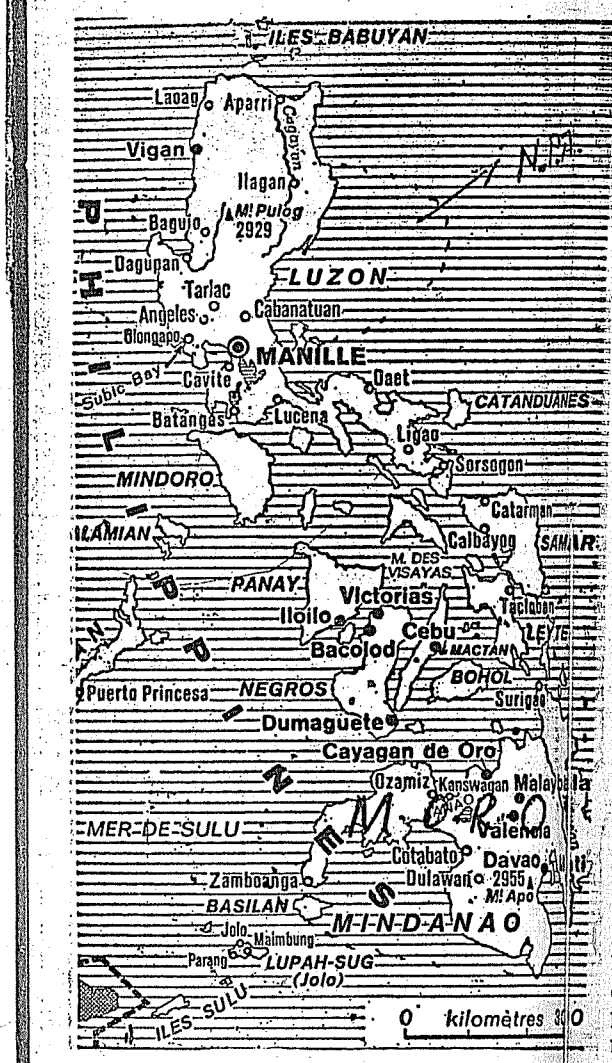

Hac için gürültü koparanlar, bayram dolayısıyla Avrupa'da harcanan milyonlarca liralık döviz için susmayı tercih ediyorlar. «Döviz yok» diyenlere seyahat acentalarının reklâmlarını göstermeli.

Son pâdişah kızı idi...

ŞADİYE SULTAN VEFAT ETTİ...

Cennetmekân **Sultan Abdülhamid Hân** Hazretleri'nin hayatta olan yegâne evlâdı, **Şaziye Sultan**'dı. Merhûme aynı zamanda da yaşayan tek Pâdişah kızıydı. Yıldız Saray-ı Hümâyunun'da 4 Rebiulevvel 1304 tarihinde doğmuştu

Hanedânı vatancüdâ kılan mâhud kanun üzerine Fransa'ya yerleşmiş ve 1952 yılındaki tâdilden istifâde ederek vatanına kavuşmuştu. Fakat merhûmenin vatanında geçirdiği günler de gurbet günleri kadar acı ve ızdıraplı olmuştur. Şekerci Hacı Bekir'in ikâmetine tahsis eylediği iki odalı basit bir evde derme çatma eşyalarla sürdürdüğü ızdıraplı hayat, nihâyet 21 Kasım 1977 Pazartesi günü son bulmuştur. Hayata gözlerini bir hastahanede yuman merhûme Bayramın birinci günü Fâ. Câmii Şerifi'nde ikindi namazını müteâkiben kılınan namazından sonra Cağaloğlu'nda babası **Sultan Abdülhamid Han** Hazretlerinin medfun bulunduğu türbede defn-i hak-i ıtırnâk olmuştur. Merhûmenin çektiği ızdıraplar hakkında Başyazarımız Kadir Mısıroğlu'nun **«Osmanoğulları'nın Dramı»** isimli kitabında pek çok izahat mevcudtur. Hayatta bir tek kız evlâdı vardır: **Seniha Hanım Sultan.** O da Amerika'da yerleşmiş bulunmaktadır.

Merhûmeye Cenâb-ı Hakk'tan vâsi- rahmet, kederli âilesiyle bütün milletimize de başsağlığı niyaz ederiz.

az/öz

«Fâiz yuvası» bankalar, mevduatlarını arttırmak için yeni plânlar peşinde koşuyorlar. Bunlardan ilki MSP'nin gayretleriyle mâni olunan **«hediye»** (ikramiye) mes'elesi. Mâliye Bakanlığının gayretleriyle bu mevzû yeniden ortaya çıktı. Bankalar yılbaşından sonra dağıtacakları **«hediyeleri»** hazırlamaya başladılar bile. İkinci ve mühim mevzûdan biri de, fâiz hadlerinin yükseltilmesi. Bu yöndeki çalışmalar Mâliye Bakanlığı tarafından sürdürülüyor. Öğrenildiğine göre, bankalarda biriken tasarruflara bundan sonra yüzde dokuz nisbetinde fâiz verilmesi temin edilecek. Ancak, fâiz hadlerinin yükseltilmesine MSP karşı çıktığından, mevzû ile alâkalı olarak «şimdilik» açıklama yapılmamaktadır.

Amerikan emperyalizminin Asya'daki temsilcisi, ağababalarının borusunu öttürmeye çalışıyor. Ortadoğu ve petrol mevzuunda «teklifler» hazırlayan Şah, Fransa Devlet Reisi d'Estaing ile görüştükten sonra, mevzû ile alâkalı «görüşlerini» ve yapılması lâzımgelen «çalışmaları» Amerika'da yaptığı bir basın toplantısında «izah» etti. Şah Pehlevî, OPEC âzası ülkelere -başta Suudi Arabistan olmak üzere- Amerikan teklifini kabul ettirmeye çalışacağını söyledi.

«Cici Hâriciyeci», «Koalisyon İnan» hârici mes'elelerden vakit bulursa bakanlığı ile alâkalı mevzularda akıl satmaya çalışıyor. Karikatüristlere bol bol mevzu çıkaran İnan, şimdi tek mi, çift mi oynamaya başladı. Bir müddet önce enerji tasarrufu için otomobilleri trafikten men formülüne yapışan İnan, şimdi de plâka numaralarına göre, bir

Şerîat için CİHAD

TÜRKİYE'DEN binlerce kilometre uzakta, kâh Afrika'da, kâh uzak doğu'da duyulan islâmcı soluklar kesilmeye çalışılıyor. Eritre'de hıristiyan Habeş tahakkümü yırtılmaya çalışılırken bir başka ülkede, Filipinler'de müslüman halk, hıristiyanlar karşısında ölüm - kalım savaşı veriyor.

Filipinler'de; müslümanlarla, devletin güdümünde hıristiyan halkın savaşı İlkbahar'da durulmuşken, şimdi tekrar alevlendi. Filipin ordusu, müslümanlarla meskûn mahallerde katliama başladı.

Hıristiyan tahakkümünden kurtulabilmek için mücâdele veren Mora Akıncıları, Markos'un ordusundan başka sivil halktan meydana getirilen kuvvetlerle de çarpışıyor ve ekseriyette bulundukları mahallerde idârenin **«şerî esaslar dahilinde»** gerçekleşmesi için çalışıyor. Seslerini **«Hür Karen Radyosu»** vasıtasıyla duyurmaya çalışan Moro Akıncıları, zulüm idâresine karşı savaşlarının hürriyete kavuşuncaya kadar devam edeceğini söylüyor.

Memlekete ihânet eden kim?..

MAKSAD İSLÂM DÜŞMANLIĞI...

LÂİK Türkiye'nin lâik kafalı adamlarının Türkiye'de neyi isteyip, neleri istemedikleri artık günübirlik haberlerle bile vuzûha kavuşmaktadır. Nitekim lâik kafa yapılı adamlar, her sene Hacc mevsimi yaklaştığı zaman, binbir türlü hokkabazlıkların arasına mutlaka ülkenin **«döviz»**e ihtiyacı bulunduğunu ve **«döviz sıkıntısı»**ndan dolayı Hacca gidişin engellenmesini de **«salgın hastalıklar»**la birlikte sokarlardı.

Fakat her nedense, bu **«döviz yokluğu»**ndan ve ülkenin **«döviz ihtiyacı»** nın had safhaya vardığından dem vuranlar, Anadolu insanının Hacc farîzasını ifâ etmek için tamamen kanunî yollardan ve asgarî miktarda satın aldıkları dövizlerden gözlerini ayırıp, birkaç günlük eğlence ve sefâhat için Avrupa yollarını aşındıran ve hatta bunu senede birkaç kere tekrarlayan memleketseverleri (!), bunun için çarşaf çarşaf ilânlarla müşteri arayan seyahat şirketlerini birtürlü görmek istemezler.

AVRUPA'DA BAYRAM TÂTİLİ...

Her sene olduğu gibi, bu sene de ellerinde bulunan çarpık zihniyetli **«basın»** vasıtasıyle Hacca gidişi **«döviz sıkıntısı»** bahaneleriyle **«memlekete ihânet»** gibi göstermeye çalışılırken ve hemen hergün bankalarda döviz bakımından **«tamtakır kasalar»**dan bahsedilirken; Kurban Bayramı tatilinden istifade ederek on binlerce kişinin nasıl olup da döviz bularak tâtillerini Avrupa şehirlerinde geçirdikleri merak mevzuu oldu. Nitekim Bayram sonu neşredilen gazetelerin hemen hepsinde binlerce kişinin Bayram tatillerini geçirmek üzere yurt dışına çıktıkları ve avuç dolusu dövizin avrupaya, avuç dolusu paranın da Kıbrıs'a aktığı haberleri veriliyordu.

Gerçekten ömründe bir defâ, o da sâdece asgari dövizi alarak dînî inançları dolayısıyle yurt dışına çıkmak isteyen Anadolu insanının bu arzularını **«memlekete ihânet»** gibi göstermeye çalışanların feveranlarının -binlerce kişinin Avrupa'ya akıttığı dövizlerin Hacc mevsimine tesâdüf etmesi bakımından- ne kadar gayrı samimî olduğu bir defa daha ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Nitekim biz, Hacc için bir bardak suda koparılmaya çalışılan fırtınaların başlangıcında, bu mevzua temâs ederek 89. sayımızda şöyle yazmıştık:

«Dikkat edilecek diğer bir nokta da döviz kıtlığından bahsedenlerin her nedense turistik seferleri tahdid hususunda en küçük bir harekete bile girişmemelerdir. Üstelik ekseriyetini mütedeyyin fakat fukara Anadolu köylüsünün teşkil eylediği hacılarımız, en asgarî miktarda döviz satın aldıkları gibi bunu da, yol boyunca otellerde yatmayarak, lokantalarda yemiyerek, köyünden kentinden getirdiği nevâlelerle idâre ederek tasarruf etmekte ve mal olarak geri getirmektedir. Halbukî turistik Avrupa seyahatine çıkanlar meşrûsunu en yüksek miktarda satın aldıktan sonra, gayrimeşrusunu da çeşitli yollardan tedarikleyerek her biri yüz hacının sarfedemiyeceği dövizi Avrupa'nın lüks otel, lokanta ve eğlence yerlerine bırakarak dönüp gelmektedir.»

İki - üç ay önce temas ettiğimiz husus, bugün gerçekleşmiş ve onbinlerce kişi döviz bakımından bu kadar darboğazda olan bir ülkede nereden ve nasıl tedârik edebildilerse döviz bularak bunları Avrupa'ya akıtmışlardır.

TEK SEBEP İSLÂM DÜŞMANLIGI..

Ne gariptir ki, zevk, eğlence ve de fuhuş gâyesiyle Avrupa yollarına düşenlerin zevk ü sefâları için buldukları ve aldıkları dövizler, Lâik kafa yapılı adamları hiç rahatsız etmezken ve Türkiye bunların döviz istekleri karşısında **«döviz sıkıntısı»**nda bulunmazken, Hacc için **«döviz sıkıntısı»** içine girmesi, **«kasaların tamtakır»** olması Türkiye'de İslâm'a karşı açık bir mücâdelenin bu tür bahanelerle sürdürüldüğünü bir kere daha ortaya koymaktadır. Fakat ne yazık ki, Türkiye'de bu kadar açık olan İslâm düşmanlığının idrakinde olmayan insanların yaşaması, bu tip maksadlı haberlere kanarak Hacc düşmanlığı yapmaları da müslümanları dilhûn eden ayrı bir husustur.

gün tek plâkalı, bir gün de çift plâkalı vasıtaları trafiğe çıkarmayı teklif ediyor.

MSP'nin sanâyileşme hamlesine karşı çıkanların neye ve kimlere hizmet ettiği malûm. Her teklife karşı çıkanlar, dikilen her esere kulp takanlar «çamur atma» ya âid çalışmalarına devam ederken, sanâyileşmenin lüzûmu ile alâkalı ve Türkiye'nin bu mevzuda ne yapmasının lâzım geldiği dış basında mevzu ediliyor. Hollanda'da münteşir iktisâdî Cobouw gazetesi de Türkiye'yi yamamak istedikleri çevreler hesâbına bir makâle neşretti. Gazete, «Türkiye'yi Batı dünyası içinde tutmak için yegâne çâre hızla sanâyileştirmektir» derken, batılı ülkelerin Türkiye'ye karşı tâkip ettiği siyâseti tenkid ediyor ve «görünüş odur ki, Türkiye artık avutulamayacaktır» diyor.

MHP'li Sağlık Vekili Cengiz Gökçek, sütten ağzı yanmış olacak ki; zam havâdislerini biraz daha temkinli vermeye başladı. 17 Kasım târihli gazetelerde «Türkiye'deki geçim şartlarına göre pahalı gibi görünen ilâç fiyatlarının öteki ülkeler göz önüne alındığı takdirde çok ucuz olduğuna» dikkati çeken Gökçek ardından ilâve etti: «Buna rağmen ilâç fiyatları hiç bir şekilde arttırılmayacaktır.» Ülkeler arası kıyaslama damdan düşer gibi gazetelerde yer alınca ilâca zam geleceğine dâir yeşil ışık yakılmış oldu. Ve ardından zam bombası patladı : 1500 çeşit ilâca büyük nisbette zam yapıldı. Gökçek, şimdi, ülkeler arasındaki ilâç fiyatları kıyaslamasıyla zam kararına kılıf hazırlamaya çalışıyor.

Sovyetlerde ihtilâlin 60. senel devriyesi te'sid edilirken, «ınkılâba ters gelen» hareketlere de rastlandı. Rejimin gevşemesi Batı'lılar tarafından memnunlukla karşılanırken, Kremlin'deki idâreciler kara kara düşünmeye başladı Avrupa gazetelerinde çarşaf gibi resimlerle neşredilen bir haber, Rus idârecilerini yeni tedbirler almaya sevketti. Rusya'da bulunan cinsî sapıkların bir cemiyet kurma ve hareketlerine hürriyet tanınması isteği Batı'da birhayli taraftar bulurken, Demirperde gerisinde neler olacağı merakla bekleniyor.

TESBİT

Sadık Özarslan

Anarşi içimizde..

«Bunu bilmeyecek ne var? Tabiî içimizde.» diyeceksiniz. Fakat bizim kasdettiğimiz iç, başka iç. Anarşinin iç âlemimizde olduğunu söylemek istiyoruz. Bâtınımızda anarşi, dıştan evvel içte. Tabiî, dış, içe bağlı değil mi ya!... İç, dış üzerinde müessir. Bitip tükenmeden devam eden üzücü hâdiseler, insanoğlunun iç âleminden kaynaklanıyor. Ferdin içindeki huzursuzluk, dışına vuruyor ve dış hâdiseler için aynası oluyor.

Evet, evet, anarşi, içte!. İçerde anarşi. Sâdece cemiyet içinde değil, ondan da evvel cemiyeti meydana getiren ferdlerin içinde anarşi. Bu azgın ve kızgın harekâtı, otorite yokluğu ve iktidar za'fiyeti olarak ele alır; öylece düşünürsek görürüz ki; bütün huzursuzlukların mahreci içimizdedir. Otorite ve iktidar... Maksûdumuz olan iktidar ve otoritenin siyâset ile kat'iyyen alâkası yoktur. Bünyemizdeki, insan bünyesindeki otoritesizlik ve iktidârsızlıktır hedefimiz.

Demek insan bünyesinde de bir otoriteye, iktidâr olan bir değere ihtiyâç var. İnsan; başlı başına bir âlem. İnsanın kendisinde nice âlemler dürülü. Ve bu âlemler, rûh örgüleriyle birbirlerine örülü *Hz. Ali* Kerremallâhu veche'nin buyurduğu gibi; insan, küçük bir cirimden ibâret değil. Bir âlem ki, şâirin tâbiri ile; «zübde-i âlem.» Âlemlerden teşekkül etmiş insanın bu âlemlerini nizâma koyacak bir otoritesi bulunması ve bu otoritenin iktidâr mevkiine getirilmesi asıl. Yoksa âlemlerde nizamsızlık baş gösterir; insan, fesâda uğrar. İşte bu otorite, hiç şübhesiz kalb'dir... Bünyemizdeki iktidar da ona âid olmalıdır. Kalb ki; îmân ışıklariyle pırıl pırıl. Öyle bir yürek ki; taş değil; cevher. İktidar olması lâzım gelen de zaten budur. Emâneti, ehline vermek gerekir. Emânetler, nâehile verilince, artık Kıyamet'i bekle!,

Bugün olan da budur dostlar!... İnsan bünyesinde emânet, ehline verilmemiş; insandaki âlemler arasında nizamsızlık ve intizamsızlık baş göstermiş ve nihayet insandaki «*nizâm-ı âlem*» bozulup gitmiştir. Başta insandaki «*nizâm*» fikri gitmiş, onun yerine nizamsızlık gelmiştir. Bu, bir bakıma insan bünyesinde meydana gelmiş kıyamettir. Herşey sarsılmış, herşeyin muvâzenesi bozulmuştur. İnsan, müzâyaka içerisine düşmüş ve zamanla iyice tökezleyip yerlere serilmiştir.

Ferdlerin bünyesindeki bu düzensizlik nasıl meydana gelmiştir? Hangi sebeble bu noktaya gelinmiştir? Bunların cevâbı gâyet kolay... Nefis, rûhun emrine verilmemiş; mide ise kalb'i tanımıyarak tam bir «*eylem*» ile anarşiye gidilmiştir. İnsandaki nizâmı kuran ve kollayan kalb, aç bırakılmış; her ân anarşiye hazır mide ise tıka - basa doyurularak şımartılmıştır. Ayrıca rûh ve onun ihtiyâçları hesâba katılmayıp nefis, beslenmiş; kötü duygular ayağa kalkmış ve içimizde hâkimiyetini kurarak azgınlaşmıştır. Şimdi nefis, dur bilmemekte ve mide de bir türlü doymamaktadır. Hâl böyle olunca elbet bu hâlin devam ettiği yerde anarşi baş gösterecek; hâdiseler. kalbi ve kalıbı da aşarak devam edip gidecektir.

Çıkış yolu tektir: Kalbi, kalbin emrine vermek ve akl-ı selîm sâhibi olmak! Bünyemizdeki kalb; hâkimiyetini kurduğu ve otoritesini kâmil mânâda kullandığı zaman ferdler huzur bulacak, dışımızdaki hâdiseler de sönecektir.

ortadoğu'dan

SAİD SAMİL

FİLİSTİN DÂVÂSI ve YAHUDİLER

Bunların siyâsî durumu ise boş yaygaralarla halkı avlamak ve İngilizlerle Amerikalıları kızdırmamak için Yahûdileri fazla sıkıştırmamaktı. Bundan dolayı Büyük Müftü ile bir türlü anlaşamıyorlardı. Yahûdilerin teşvikiyle Amerika fırsat elden kaçmasın diye Yakın Doğu işlerine siyâsî ve iktisâdî müdâheleye karar verdi. Bu müdâhalenin dayanak noktasını şüphesiz İsrail teşkil ediyordu.

Bu patırdıda İsrail, Birleşmiş Milletlerin Filistin'de kendine tahsis etmek istediği toprakların tam iki misli fazlasına el koymuştu. Üstelik bu topraklar bizimdir diyecek orada bir kimse bırakılmamıştır. Şimdi Amerika, Büyük Müftü gibi şahsiyetler Arap Âlemini tahrik etmeden evvel, Yahûdilerin hesabına bu durumu ahden tevsik etmek istiyordu. Bunun için Amerika hâriciyesinde Arapları kolayca kandırabilecek melez bir diplomat seçildi.

İtiraf etmek lâzım ki, vaktiyle ihtilâfı güya âdilâne bir şekilde halletmek istediği için Yahûdiler tarafından öldürülen Kont Bernadot'un yerine bu melez diplomat kâim oldu. Ve Arap - İsrail ihtilafını yüzde üçyüz İsrail lehine hallettiği halde kılına dokunan kimse çıkmadı.

Arap murahhasları, büyük hünermiş gibi Yahûdilerle bir masada oturmama hususunda israrla taannüd ediyorlardı. Bu inad üzerine müţâreke ahidlerine Rodos adasında tahsis edilen ayrı ayrı salonlarda merâsimle imza ettirildi.

İlk vesikaya 24.2.1949'da Mısır imzasını koydu.

İkinci vesikaya 23.3.1949'da Lübnan imzasını koydu.

Üçüncü vesikaya 4.4.1949'da Ürdün imzasını koydu.

Dördüncü vesikaya 20. 7. 1949'da Sûriye imzasını koydu.

Bütün bu işler Birleşmiş Milletler'in kontrolu altında yapılmakta olduğundan, bu ahidlerle hududları resmen tesbit ve **tevsik edilmiş olan İsrail Devleti 11 Mayıs 1949'da kusursuz** müstakil bir devlet sıfatıylą Birleşmiş Milletlerde kendine yer verildi.

(Devamı var)

ÇOCUKLARINI ZARARLI YAYINLARDAN KORUMAK İSTEYEN BABA ve ANNELERE müjde!..

ÇOCUKLARINIZA VEREBİLECEĞİNİZ EN GÜZEL HEDİYE

Ciltli,ofset,kuşe gömlekli, 16-20 forma, Beheri 20 TL SEBİL YAYINIDIR

KİTAP LİSTESİ

1-PERİLİ KÖŞK(Cüneyt Emiroğlu)
2-DEDE KORKUT MASALLARI (C.Emiroğlu)
3-AND (Ömer Seyfettin)
4-Fatih FATİH'İN ÇOCUKLUĞU (Vecdi Bürün)
5-POLİYANNA (Elenor H. Porter)
6-GÖKBAYRAK I (Leon Kahun)
7-GÖKBAYRAK II (Leon Kahuk Kahun
8-KANLI DÜĞÜN (Kadir Mısıroğlu)
9-GÖKBAYRAK III (Leon Kahun)
10-KANİJE (Namık Kemal)
11-UZUNCA SEVİNDİK (Kadir Mısıroğlu)
12-DİYET (Ömer Seyfettin)
13,KÜÇÜK AKINCI (Vecdi Bürün)
14-DON KİŞOT (Servantes)
15-GENÇ OSMAN (Vecdi Bürün)
16-DÖRDÜNCÜ MURAD (Vecdi Bürün)
17-FEZA KORSANLARI (John Wilde
18-ÖKSÜZ TURGUT (F.A. Hilmi)
19-ALTIN ŞEHİR (Ter. Sabri Akdeniz)
20-KIRIK KILIÇ (Kadir Mısıroğlu)

Sebil Yayınevi
Ankara Ankara Cad. Vilayet Han No:206 P.K:808 İstanbul Tel:26 38 96

Yakın tarihimizde

Meçhûl kahramanlar

Trabzon Meb'usu Şehid-i Muazzez ALİ ŞÜKRÜ BEY

«Müddei târih ve vatandır!..»
Ali Şükrü Bey

Ziya Hurşid Bey bağırdı!

«O selâhiyetsiz bir tahkik hey'etidir!..»

Kadir Mesiroğlu

44

«Hey'et-i Vekile Reisi Rauf Bey (Sivas) — Rüfekâ-i muhteremden (muhterem arkadaşlardan) Hakkı Hâmi Bey, Hüseyin Avni Bey arkadaşımızın nukât-ı nazarını başka şekilde ifâde buyurmuş olmak itibâriyle kendilerine ayrıca nokta-i nazar ifâdesini lüzumlu görmüyorum.

Evvelki beyânâtımda ısrar ediyorum. Yalnız Ziya Hurşid Bey arkadaşımız buyurdular ki; hâlâ neden bulmadılar? Çalışacağız diyorlar. Neden çalışmıyorlar? Bunda bir sûitefehhüm (yanlış anlama) olsa gerektir. Hâlâ neden bulmadığımızı, şu saatte bulacağız dememek için, bunun imkânsızlığından dolayı söyleyemiyoruz. Gâipten haber vermek iktidarında değiliz. Müphemiyeti, sırrı keşfetmek için uğraşıyoruz. Avn-i hakla inşallah keşfedeceğiz. (İnşallah sedâları) Ve avn-i hakla inşallah keşfedeceğimizi kuvvetle ümid ediyoruz. (İnşallah sedâları) Bunun gayri saatte ne zaman ve ne vakit bulacağımızı bilemeyiz. Beşeriz ve beşeriyetin fevkında mâlûmat arzını size karşı -kime karşı olursa olsun- müteahhid değiliz. Çalışacağız diyoruz. Evet çalışacağız. Başka ne yapabiliriz? Vüs'atimizin yettiği kadar. Kanaatlerimizce sizin gibi düşüncelerimizle aynı hissiyatla çalışıyoruz ve çalışacağız. Bu meyanda, rüfekâ-i muhtereme meyânında Ziya Hurşid Bey beylik sözler buyurdular. Efendiler! Eskiden hükümetin ismi beylik idi. Gâliba ondan böyle bir teârüf vardır. Beylik sözler diye efendiler, sözlerim hükümet sözüdür. Bütün şümûlüyle istikametiyle hilerek ve mes'uliyetini müdrik olarak söylenilmiş hükümet sözüdür. Ziya Hurşid arkadaşımız, hükûmetin müsbet bir şey söylemesi lâzım gelir. Dışarıda şunu bunu istiyoruz diyorlar. Dışarıda şu veya bu işitilebilir. Onu biz de işitiriz, takip edenler de işitir. İcâbında, lüzumunda nazar-ı dikkate alarak tâkibât-ı adliyeyi, polis tâkibâtını işkâl etmeden, teshil için burada benim şurada burada işittiklerimi söylemekte fazla bir fâide yoktur. Aksi bir tesir hâsıl olabilir. Yani ben de filândan şunu işittim, bunu işittim demekle sizin arzunuzu tatmin etmek de vârid değildir. Fakat aksi vâriddir. Onun için söylemekte fâide yoktur. Bir arkadaşımız, hükümet hafî celsede söylesin, dedi. Hayır efendiler, Hiç gizli bir şeyimiz yoktur. (Bravo sesleri) Açık celse olacak ve her şey açıkca söylenecektir. Bu hafî celse işi değildir.

Hüseyin Avni Bey (Erzurum) - Evet Türk Milleti'nin namusudur bu.

Rauf Bey (Devamla) — **Ziya Hurşid Bey** arkadaşımız inkılâb tarihimizden bir misâl zikretmiş olmak için milel-i mütemeddin-i ecnebiyede hâdisâtı tekrardan sonra bir ifâdede bulundular ve bu İcra Vekilleri Reisi böyle söylediği halde el'an bulamadı dediler. **Ziya Hurşid Bey** arkadaşımıza hatırlatmağı, bu millet nâmına hatırlatmayı bu çok fâideli görürüm ki; kendileri gibi bu gibi beyânâtta hissiyâta kapılmadan mütâlaatta bulunsunlar. **Ziya Hurşid Bey'in** ifâde buyurdukları Trabzon hâdisesinin şekl-i cereyanı mûcib olduğu izah ve istizahlar benim olduğu gibi hepimizin de aynen ve harfiyyen hatırınızdadır. Bi netice Meclis-i Âliniz kuvve-i icrâiyyesine istinâden bir hey'eti tahkikiyye ilzam etti. (Gönderdi)

Ziya Hurşid (Lazistan) — Selâhiyetsiz bir hey'et-i tahkikiyye.

Rauf Bey (Devamla) — O hey'et-i tahkikiyyeyi cihanın bilmesi lâzım gelecek.

Ziya Hurşid Bey (Lazistan) — Trabzon'da öğrendik ne kadar selâhiyeti olduğunu.

Rauf Bey (Devamla) — O hey'et-i Tahkikiyye cihanın bilmesi lâzım gelecek vechile bağırıyorum ve diyorum ki, tamamiyle serbest hareket etmiştir ve kemâl-i serbestiyetle ifâ-yı vazife etmiştir.

Ziya Hurşid Bey (Lazistan) — Hiç bir zaman.. Bir jandarmayı tutamamıştır.

Reis — Susunuz rica ederim.

Rauf Bey (Devamla) — Efendiler! O hey'et-i tahkikiyyenin vazifesi derdest değildir.

Ziya Hurşid Bey (Lazistan) - O, hey'et-i nâsiha idi, hey'et-i tahkikiyye değil.

Rauf Bey (Devamla) — Hükümete verdiği rapor hükümetçe harfiyyen tatbik edilmiştir. Efendiler! Çok rica ederim hepinizin çok hissiyatla iddiâ ettiğiniz, fakat bizim de aynı hissiyatla iştirak ettiğimizi bu milletin istiklâl mevzuubahs olurken kanunları mevzubahs olurken hürriyet ve masuniyet-i şahsiyye ve hayatiyyesi mevzuubahs olurken milletin hürriyet-i kelâmı mevzuubahs olurken grup, fırka mes'elesi mevzuubahs edilmemelidir ve o nakta-i nazardan ifâdatı velev sürç-i lisan olarak izhar etmemelidir. (Doğru doğru sesleri) Mevzuubahs olan bir şey vardır. Efendiler! Türkiye Milleti'nin yaşaması ve onun istiklâli bu vatanın selâmet ve saadeti kanunların hâkimiyeti ve adâletin mutlak olarak tecellisidir. Başka bir şey yoktur. Hepimizin vazifesi odur. (Doğru doğru sesleri) Grup varsa, fırka varsa, hizip varsa bu mes'ele de yoktur. Bunu gözümüzün önünden kaçırmayalım.

Mutlak muvaffak olacağız. Bunu gözümüzden kaçırmıyalım. Hissiyata kapılmıyalım. Sükûneti muhâfaza edelim. Tekrar ediyorum, hükûmetiniz, adliyeniz, Adliye Vekil-i Muhteremi Bey arkadaşınızdan tam mânâsıyle eminiz.

İhsan Bey (Cebeli Bereket) —

Sayfayı Çeviriniz)

شهید محترم علی شکری بکك جسدی بولندی،

مانك بویله اولمكله سنك ایچز أسف،
متبرك صفحهٔ تاریخ، كنك شان وشرف

ایشته، اك منفور الدرك اك شنیع برجنایتنه قربان اولان شهید مغدور علی شکری بکك بوغولمش جسد بیروحی، دیكمندن برپچق كیلو متروقدر ایلروده قیرشهر یولی جوارنده بركوی یقیننده جكر سوز بر حالده بولندی. شو سطرلری یازدیغمز زمان جسد محترمی كتیرمكه كیتمش اولان مأمورین رسمیه ورفقای تحریریه‌مز هنوز عودت ایتمه‌مشلردی. یتیشدیره بیلدیكمز حالده هیئتك اعطا ایده‌جكی معلوماتی صوك حوادثلرمزه ادخال ایده‌جكز.

● Ali Şükrü Bey merhumun cesedinin bulunması üzerine kendi gazetesi «Tan» da çekilen manşet: Şehid-i muhterem Ali Şükrü Bey'in cesedi bulundu. (2 Nisan 1923 târihli nüsha)

Ali Şükrü Bey

O da kendilerindendir, onlardandır.

Şevket Bey (Bayezid) — Meclistendir, meclisten. Edebsiz herif. (gürültüler)

Rauf Bey (Devamla) — Hükümet vazifesini yapıyor. Tekrar ediyorum.

Şevket Bey (Bayezid) — Böyle yapıyorsunuz ya, herkes şüphe ediyor.

Rauf Bey (Devamla) — Hükümet vazifesini her halde yapıyor. (Kendilerinden ne demek sesleri)

Rauf Bey (Devamla) — Tekrar ediyorum, neticesini hey'et-i âliyenize arzederiz ve inşallah müsbet bir neticeye geliriz. Eğer bu müsbet neticeye gelmezse efendiler, hepiniz buradasınız, hepimiz ve hepiniz bunu bulmağa çalışacağız. Yalnız arzediyorum Adliye'nin polisin tâkibâtını işkâl edecek müteheyyiç sözler fâide yerine zarar verir.

Reis — Efendim, yalnız bir noktayı tasrih etmek istiyorum. Arkadaşlarımdan birisi Adliye Vekili sizden diye söyledi. (Gürültüler) (Kim ise kürsüye çıksın sözünü geri alsın sesleri)

Reis — Bütün vekiller T.B.M.M.'nin vekilleridir ve itimadınıza mazhar olmuştur. (Söyleyen kim ise kürsüye çıksın sözünü geri alsın sesleri)

Nebil Efendi (Karahisar-ı Sahib) — Reis Paşa hazretleri kürsüye çıksınlar, sözünü geri alsınlar.

Reis — Efendim başka söz alan kalmamıştır. Mes'ele zannederim tenevvür etti. Evrâk-ı vârideye geçiyoruz...» (119)

119 — a. y.

GAZETELERDEN

Gazetecilik mi bu?..

Bâbıâli gazetelerinden biri; öteden beri dâvâmızın belli başlı şahsiyetleri hakkında yalan yanlış neşriyat yapmayı itiyad edinmiş, her nasılsa kendisini Türkiye'deki bir kısım imanlıların nâşir-i efkârı göstermeye muvaffak olmuştur. Bu gazetenin bayram arefesinde *son Halife Abdülmecid Efendi Hazretleri* hakkında vâki neşriyatı gerçekten bir yüz karasıdır. Güya *Abdülmecid Efendi* Fransa'da ölmüş de Fransızlar O'nun mezarını herkesten saklamışlarmış. Bu gazetenin muhâbiri de uzun uzadıya araştırmalardan sonra merhumun mezarının Şam'da olduğunu keşfetmiş. Mezarı başında duâ eder pozda resim çektirerek gazetesine uçurmuştur. Gazete de câhilliğinden mi yoksa mes'ûliyetsizliğinden mi tayin edemediğimiz bir hareketle büyük bir keşifte bulunmuş tavrı alan bu muharririnin verdiği haberi birinci sahifesinde resimli olarak neşretmiştir.

Türkiye'de neşredilmiş birçok kitapta mukayyed olduğu üzere *son Halife Abdülmecid Efendi* 23 Ağustos 1944 tarihinde Paris'de vefat etmiştir. Paris o sırada Alman işgalinin son günlerini yaşıyordu. Cesedi binbir güçlükle tahnid edilerek meşhur Paris Câmii'nde hususi bir odaya yerleştirilmiştir. Merhumun hususi kâtibi *Salih Nigâr Kerâmet Bey* 1944 yılından 1954 yılına kadar tam on sene müddetle onu Türkiye'ye getirtip vatan toprağına defnetmek için çırpınmış ve maalesef muvaffak olamamıştır. Merhumun cesedi Paris Câmii'nde on yıl bekledikten sonra bütün ümid kapıları kapanınca Medine'ye götürülerek «*Cennetü'l Baki*» denilmekle meşhur mezarlığa defnedilmiştir.

Şam'da Selimiye Câmii Şerifi'nin bitişiğindeki mezarlıkta başta *Sultan Vahideddin* olmak üzere birçok şehzade ve Sultan Efendilerin kabirleri mevcuttur. Fakat bunlar arasında *Abdülmecid Efendi* yoktur. Muhâbir hangi mezarı *Abdülmecid Efendi*'ye maletmişse onun fotoğrafını çekip göndermeyi gazetecilik saymakta bir beis görmemiştir.

Bu gazetenin daha önce *Sultan Abdülhamid Han Hazretleri*'nin hâtırâtı hakkında yaptığı neşriyat ta bu kabildendir. Türkçe ve Fransızca olarak müteaddid baskısı yapılmış, İslâm harfleri ve hatta lâtin harfleri ile dahi basılmış bir hâtıratı güya büyük bir araştırma sonunda hazine bulmuş gibi efkâr-ı umûmiyeye âlâyişle takdim eylemiştir. Önce «Utarit» mecmuasında tefrika edilen, sonra Cihan Kütüphanesi tarafından müstakillen basılan bu kitap, bilâhare lâtin harfleriyle de değişik şekillerde tab edilmiştir. Daha geniş olan Fransızcasının, İsmail Hami Danişmend merhum tarafından yapılmış tercümesi «Çakmak» dergisinde tefrika edilen bu hâtırat üstelik Cennetmekân Abdülhamid Hân'a da âid değildir.

Böyle olduğu halde faydası zararından çoktur diye maskelerini düşürmeye kalkışmadığımız bu nevzuhur muhâbir ve muharrirler memlekette bu işin ehli olmadığı zehâbıyla çam üstüne çam devirmeye devam etmektedirler. *Abdülmecid Efendi*'nin mezarıyla alâkalı son haberleri bunun ispatıdır. Halbuki O'nun ölümü ve defnedilişi hakkında hâlen piyasada satılmakta bulunan pek çok kitapta tafsilât mevcuttur. Bunlar arasında Başyazarımız Kadir Mısıroğlu'nun «*Osmanoğulları'nın Dramı*», merhumun hususi kâtibi Salih Nigâr Kerâmet Bey'in Halife İkinci Abdülmecid isimli eseri ve Aişe Osmanoğlu'nun hâtırâtını kendilerine salık verirken, sormak isteriz: *Bu mu gazetecilik?*»

HİSAR mensucat
Döşemelik ve Perdelik kadife
sanayii ve ticareti a.ş.
Toptan - perakende
İ.M.Ç. 5 Blok Nu: 5302
Unkapanı İSTANBUL
Tel 26 75 89 . 22 12 32

Ak Yıldız MENSUCAT
KİLİM ve BATTANİYELERİ
AHMET AKYILDIZ
MAĞAZA : Çakmakçılar, Tarakçılar Cad.
Büyük Ticaret Han No. 7 İSTANBUL
☎ : 26 55 25

Sebil Yayınevi'nden
2 ESER DAHA...
İSTEME ADRESİ
1) Sebil Yayınevi, PK. 808 İstanbul
2) Derya Dağıtım, Babıâli Cad, Nu: 52/1 Cağaloğlu — İSTANBUL

İSLÂM YAZISINA DÂİR
Derleyen : Cüneyd EMİROĞLU
Fiyatı : 20 LİRA

İSLÂMDA İKTİSÂDÎ NİZAM
Yazan : Dr. M. ÖMER ÇAPRA
Tercüme : HÛLUSİ YAVUZ
Fiyatı : 10 LİRA

حقایق البیان فی حق جنتمکان سلطان عبدالعزیز خان

Hakaayık-ül Beyan Fî Hakk-ı Cennetmekân Sultan Abdülaziz Han

Sâdeleştiren ve tahşiye eden: YAŞAR KOÇAK

18

Sultan Aziz Çırağan Sarayı'na taşındıktan sonra da üzüntüleri devam etti. Sıkı bir şekilde göz hapsine tutuldu. Tahtdan indirilişinin beşinci günü idi. Her zaman yaptığı gibi bir ayna ile bir makas istedi. Tabiî bir hâl olduğu için kimse verilmesinde bir mahzûr görmedi. Sultan Aziz merhumun verilen bu makasla kollarındaki damarları keserek terk-i hayat ettiği iddia edildi. Halûkatı Allah'a havale ederim. Cenab-ı Hakk'ın rağmet ve mağfireti onun üzerine olsun. Amin.

Sultan Aziz'in şehâdeti hemen duyuldu. Derhal toplanan doktorlar muayene sonunda bir rapor hazırladılar.

Risâle sahibinin yazdıkları kahvehâne havâdisinden ibarettir. Gâyesi halkı sevgili padişahlarından soğutmaktır. Risâle plânlanmış bir lâklâkiyât olduğundan her dediğine cevab vermek lüzumsuz ve abestir.

Yukarıda arzetmiştim: Zaten cennet - mekân firdevs âşiyan Sultan Abdülaziz Han Efendimiz hazretlerinin saltanatının başlangıcından sonuna kadar her vak'ayı sırf hakikat olarak yazdım. Yazdığım bu tarihçe risâle sahibine verilecek bütün cevapları ihtiva ediyor. Burada tekrarına lüzum görülmedi.

Devrin mekteblerinde yetişen yeni nesil yasak olduğu için hakikât dolu ve güzel bir tarih okuyamadılar. Bir gün tesadüfen iki gençle konuştum. Güyâ Cennet - mekân efendimiz hazretlerinin saltanatı zamanında çok israfât olduğunu devletin çok borçlandığını ve bu malûmatı da mektepte öğrendiklerini söylediler.

Bunun üzerine ben:

«Efendiler size tarih derslerini pek muhtasar göstermişler geçmişten ve gelecekten hiç haberiniz yok. Cennet - mekân Abdülmecid Han miras yoluyla ve hakkı olarak saltanat tahtını babası Sultan Mahmud Han-ı adli hazretlerinden teslim aldı. Mahmud Han oğluna Osmanlı devletini büyük bir servet içinde bıraktı. Hatta Rusya'dan intikam almak için servetini şevkiyye hazinesinde toplamıştı. Sonra bu altınlar çamaşır sepetleri dolusu olarak Abdülmecid Han hazretlerine intikâl etti. Sahih bir rivâyete göre mâliye hazinesinde yediyüz bin lira birikmiş para bulunduğu halde Büyük Reşid Paşa Osmanlı Devleti'ni Avrupa Devletleri seviyesine çıkarmak için (!) İngiltere'den miktarı belli değilse de büyük miktarda fâizli borç para almıştı. Tabii ki; hazine de böyle para varken borçlanmadan dolayı padişah iyi ve kötüyü fark ve temyiz edemiyenlerin tâ'rizatına hedef olmuştur.

Yeni tahta geçen Sultan Abdülmecid Han bu büyük serveti görünce saray ve her tarafta köşkler ve bâzı kışlalar inşa ettirmeye başladı. Ecdadının tasarruf mesleklerinin hilâfına israfın son derecesine ulaştı. Artık kendi tahsisâtı kendine yetmediğinden maliye hazinesine şahsi bir çok borçları devredildi.

millî sanâyide

UĞURGÜL

sanayide uğurgül lider

FABRİKALAR

1 — Validesuyu Cad. No. 1/1
KÜÇÜKKÖY — İSTANBUL
Tel. : 23 31 16 — 23 30 11

2 — Cennet Mah. Hürriyet Cad.
No. 27/A KÜÇÜKÇEKMECE — İSTANBUL
Tel. : 73 08 31

MERKEZ

Muradiye Cad. No. 49/1
Saf Han SİRKECİ — İSTANBUL
Tel. : 26 71 50 — 26 71 51
Telex : SARP 22901

İST. TEŞHİR ve BAKIM SERVİSİ

İ.M.Ç. A Blok No. 2539
Tel. : 26 26 58 UNKAPANI

ANKARA SATIŞ BÜROSU
Anafartalar Cad. Adliye Karşısı
Sakarya Apt. Kat: 3 No. 50
Tel. : 10 77 38 ANKARA

İZMİR SATIŞ BÜROSU
Fevzipaşa Bulvarı Çankaya Cad.
Yılmaz Han Kat : 5
Tel. : 13 74 30 İZMİR

ADANA SATIŞ BÜROSU
Ziyapaşa Bulvarı No: 65 Taştepe
Ap. Asma Kat Tel : 22 225 ADANA

عجبت لمن يعجز كيف لا يتعجل

İslâm yazısına dair

Alfabe değişikliğinde dış Türklerin rolü

CÜNEYD EMİROĞLU

— 6 —

HARFLERİMİZİN MÜDÂFAASI

(1926 Bakü Türkiyat Kongresinde Kazan Murahhası Alimcan Şeref Bey Tarafından Okunan Rapor)

— 3 —

Arap ve Lâtin Alfabeleri

Arap ve Lâtin sistemi harfleri mukâyeseye başlarken, yazıda bunlardan hangisinin türkçe sözleri matlûba daha muvâfık bir sûrette ifâde ettiğini tâyin eylemek lâzımdır. Mademki; yazımız savtîdir, o halde bunu tâyin eylemek için hangi elifbada Türk lehçelerinin esâsî seslerine mutâbık kâfî miktar harflerin bulunduğunu tavzih etmek kâfidir. Evvelce Arap elifbasında 28 harf vardı. Türk boyları daha Rus inkılâbından evvel bunlara yenid. 8 harf ilâve etmişlerdi ki; böylece bu elifbânın esâsî harfleri 36'ya çıkarılmış oluyordu. Bunların dördü sâit (sesli) sesleri, kalanları sâmit (sessiz) sesleri ifâde ediyorlardı. Böylece ikmal olunan Arap alfabesindeki sâmit harfler, Türk lisânının bütün sâmit seslerini ifâde etmeye kâfi miktarda olup, onların şekilleri ve ifâde ettikleri sesler bütün Türk boylarında aynı tarzdadırlar.

Sâit seslere gelince; onları ifâde için iki usûl kullanmak mümkündür:

1 — **Türk dilindeki âhenk kanunundan istifâde etmek usulü.** Bu takdirde sâit sesler için 2-3 harf arttırıl-

---

الجاهد جاهد نفسه في الله

يوسف

40 HADİS

15

EL MÜCÂHİDÛ MEN CÂHEDE NEFSEHÛ FİLLÂHİ

Hadisi Şerif

Meâl-i âlisi :

Hakiki mücâhid Allah yolunda nefsiyle savaşandır

TÜRKÇE'YE SÛİKASD İSLÂM'A SÛİKASDİN BİR CÜZ'ÜDÜR...

İSLÂM MEDENİYETİNİN GARP DİLLERİNDEKİ İZLERİ

İsmail Hâmi Danişmend

BUGÜNKİ Garp medeniyyeti eskiden zannedildiği gibi Yunan ve Roma medeniyyetlerinden değil, İslâm medeniyyetinden doğmuştur ve «Garp menbalarına göre: Garp medeniyyetinin menba olan İslâm medeniyyeti» ismindeki eserimizde tevsik ettiğimiz gibi, bunu tesbit eden de bugünün Garp ilmidir.

İslâm ilimlerinin Garp dillerinde bıraktığı izler Lisâniyyât bakımından da ayrıca tedkik edilmiş ve bunların çok mühim bir yekûn teşkil ettiği bütün delilleriyle tesbit olunmuştur; meselâ Fransa'nın meşhur Lisâniyyâtçılarından (Albert Dauzat) nın «Histoire de la langue française» ismindeki eserinin 1930 Paris tab'ının 176 ncı sahifesinde İslâm kelimelerinin bilhassa Ehl-i salip devrinden i'tibâren Şark'la temâs artınca çoğalmaya başladığından bahsedildikten sonra, bunların en fazla İspanya (Endülüs) üzerinden Garp dillerine yayılmış olduğu şöyle anlatılır.

«İlk Arap kelimeleri daha Ehl-i salip seferlerinden evvel İspanya'dan gelmiştir; bir kısmı İtalya'dan intikal etmiş ve bâzıları da doğrudan doğruya Şark'dan alınmıştır: fakat çoğunda İspanyol damgası vardır.»

Bu kelimeler iki kısma ayrılmaktadır: Bir kısmı İslâm medeniyyetinin üstünlüğünden dolayı muhtelif mefhumlarla Garbın Şark'dan aldığı eşyaya âid medenî tâbirlerdir ve bir kısmı da muhtelif sâhalara âid ilmî ıstılâhlardır. Çok mühim bir yekûn tutan ve medenî tâbirlere misâl olarak gösterilen kelimelerden bâzıları şöyle sıralanabilir:

1 — Acemceden Arapçaya geçmiş olan ve Arapçada **«Hüccet»** ve **«Senet»** mânâlarına gelen **«Sakk»** kelimesi Garpda **«Chéque = Çek»** şeklini almıştır;

2 — Gene Acemceden Arapçaya geçen tâbirlerden **«Dîvân»** kelimesi İtalyanca'da **«Doğana - Doana»** ve Fransızcada **«Douane = Gümrük»** olmuştur.

3 — Kadınların giydikleri **«Jupe»** Arapçanın **«Cübbe»** kelimesinden gelir;

4 — Tıpkı bunun gibi İtalyancanın **«Mussolina»** ve Fransızcanın **«Mousseline»** kelimeleri de bu kumaşın menşei olan **«Musul»** şehrinin isminden iştikak ederek yayılmıştır.

5 — **«Çiçekli Şam Kumaşı»** mânasına gelen **«Damas»** kelimesiyle ondan iştikak etmiş olan **«Damasquiner»** ve **«Damasquinage»** tâbirleri de **«Damas = Dimeşk»** yâni (Şam) şehrinin isminden türemiştir.

6 — Meşhur ipekli kumaşın Almanca ismi olan **«Atlas»** kelimesi de Arapça ile Türkçeden geçmedir;

7 — Fransızcanın ayni mânâya gelen **«Satin»** kelimesi de bu kumaşın menşei olan Çin'in **«Tsia — Tung»** şehrinin Arapçaya (Zeytûnî) şeklinde giren isminin İspanyolcada **«Aceituni»** ve İtalyancada **«Setino»** şekillerini almasından mütevellittir;

8 — Tıpkı bunlar gibi, Acemcenin **«Tâfte»** şeklindeki ipekli kumaş ismi **«Tafta»** şekliyle Türkçeye geçtikten sonra İtalyancada **«Taffeta»** ve nihâyet Fransızcada **«Taffetas»** olmuştur;

9 — Bizim **«Şal»** kelimemiz de öyledir: Acemce ile Türkçeden İngilizceye **«Shawl»** ve Fransızcaya **«Châle»** şeklinde intikal etmiştir.

10 — Arapçanın **«El-Kubbe»** kelimesi **«Alcoba»** şeklinde İspanyolcaya ve **«Yatak yeri, yataklık»** mânâsına **«Alcöve»** şeklinde de Fransızcaya geçmiştir.

11 — Gene Arapçanın **«Boyun kemiği içindeki murdar - ilik»** mânâsına gelen **«Nukhâ»** kelimesi de **«Nuca»** şeklinde Lâtinceye geçtikten sonra Fransızcada **«Ense»** mânâsına **«Nuque»** şeklini almıştır.

12 — Arapçanın **«Şeker»** mânâsına **«Şükker»** kelimesi de İtalyancada **«Zucchero»** istihâlesine uğradıktan sonra **«Sucre»** şeklinde fransızcalaşmıştır;

13 — Bizim Arapçadan gelen **«Şerbet»** tâbirimiz İtalyancada **«Sorbetto»** olmuş ve ondan muharref olarak da **«Sorbet»** şekliyle fransızcalaşmıştır;

14 — Gene Fransızcada **«Şurup»** mânâsına gelen **«Sirop»** kelimesi de Arapçanın **«İçki»** mânâsına **«Şerâb»** tâbirinden ilk önce **«Sirupus»** şekliyle Lâtinceye, ondan da Fransızcaya geçmiştir;

15 — Arapçanın **«Atılacak, serilecek yer»** mânâsına gelen **«Matrah»** kelimesinin **«Materasso»** şeklinde İtalyancaya ve ondan da **«Şilte»** mânâsiyle **«Matelas»** şeklinde Fransızcaya geçmiş olması her halde kolay tahmin edilecek şeylerden değildir;

16 — Acemceden Orta — Çağ Lâtincesine **«Azzurum»** şeklinde geçen **«Lâcüverd»** kelimesinin de nihâyet Fransızcada bir taraftan **«Mâvi»**, **«Mâvi cam»** ve **«Gök»** mânâlarına **«Azur»** ve bir taraftan da **«Lâcivert - Taşı»** mânâsına **«Lâpis — Lazuli»** şekillerini alması da ayni mâhiyettedir;

17 — Arapçanın **«El-kaadi»**, kelimesi İspanyolca'da **«Mahkeme reisi»** mânâsına **«Alcalde»** şeklini aldıktan sonra **«Alcade»** şeklinde fransızcalaşmıştır.

18 — **«Türk»** isminden de **«Koyu mâvi»** mânâsına İtalyanca **«Turchino»** ve Fransızca **Turquin»** kelimeleriyle **«Firûze»** mânâsına **«Turquoise»** **«Mısır - buğdayı»** mânâsına **«Turquet»** ve **«Kasık-otu»** mânâsına **«Turquette»** tâbirleri türemiştir.

19 — Bu maddî mefhumlara mukabil, mânevi ve mecâzî mefhumlar ifâde eden kelimeler de vardır: Meselâ Fransızcanın **«Aman»** kelimesi Arapçanın **«Emân»** tâbirinden ve **«Tesâdüf»** mânâsına **«Hasard»** kelimesi de tavladaki **«Zar»** kelimesinden gelir: Bu son Türk kelimesi **«Azar»** şeklinde İspanyolcaya da geçmiştir.

Bu gibi misâller daha pek çok sayılabilir. İslâm medeniyyetinden Garp dillerine geçen ilmî tâbirlerle ıstılâhlar tabiî daha mühimdir. Meselâ: **«Algébre»** Arapça **«El — cebr»** den, **«Zero»** ile **«Chiffere»** de **«Sıfr = sıfır»** kelimesinden, **«Alchimie»** ve **«Chimie»** kelimeleri **«El — Kimyâ»**dan, **«Elixsir»** tâbiri **«El — iksîr»** kelimesinden, **«Champhre»** kelimesi **«Kâfur»**dan, **«Luth»** tâbiri **«El — ûd»** dan ve **«Tambour»** kelimesi de **«Tunbûr = Tanbur»** dan muharreftir.

Misâl olarak ancak bâzılarını zikrettiğimiz bu gibi kelimeler çok büyük yekûnlar tutmaktadır : Biz şimdi cehâletimizle aşağılık duygumuzdan dolayı böyle şeylerin farkında olmadığımız için, Garb'ı göklere çıkarıp, Şark'ı yerin dibine batırmaktayız.

dığı gibi, bütün sözlerin incelik veya kalınlığına delâlet eder bir alâmet ilâve edilir.

2 — **Çifte sâitler usulü.** Bu takdirde sâit harflere kelimelerin kalınlık yâhut inceliğini göstermek vazifesi de yükletilmiş olduğundan evvelce mevcud sâitlere yine 5—6 sâit harf ilâvesi icâbeder.

Hem birinci ve hem de ikinci usûlü tatbik tecrübeleri hemen hemen bütün Türk boylarında icrâ olunmuştur. Bu tecrübeler isbât etmiştir ki, Arap harfleri esâsı dâiresinde yalnız fonetik imlâya yaklaşan ameli imlâ değil, hattâ akademik transkripsiyon bile mümkündür

Asıl lâtin alfabesinde 26 harf vardır ki, bunlardan 6'sı sâit, (sesli ve 20'si sâmit (sessiz) harflerdir. Lâtin Alfabesi'ni tatbike kalkışan Azarbaycanlılar, kendi lehçelerindeki 34 ses için lâzım olan 34 harfin ancak 19'unu (-ki yüzde 56'sı demektir-) doğrudan doğruya şekil ve müfâdını (ifâdesini) değiştirmeden Lâtin Alfabesi'nden alabilmişlerdi. Lâtin Alfabesi'nin 7 harfini (yüzde 21'i demektir) onların bu alfabede ifâde ettikleri seslerden başka sesler için almışlar. Kalan 8 ses için (yüzde 23 demektir) harflerin hem şeklini ve hem de müfâdını değiştirmişlerdir ki; bu sahada kısmen Rus ve Ermeni harflerini almışlardır. Yâkutlarda ise lüzumlu görülen 34 harfin ancak 17'si (yüzde 47 demektir) şekil ve sesi tebdil edilmeden lâtinceden alınmıştır. İki harf Lâtin harflerine şeklen benziyorsa da ifâde ettiği sesler cihetinden aykırıdırlar. Kalan 17 harf (yüzde 47 demektir) ise, büsbütün Lâtin Alfabesi'nde bulunmayan harflerdir. Kazan ve Başkırt lehçelerine tatbik edilmek istenen Lâtin Alfabesi projesine göre, lâzım olan 35 harfin ancak 19'u (yüzde 54 demektir) şekli yâhut sesi değiştirilmeden Lâtin Alfabesi'nden alınıyor. Görülüyor ki; Türk lehçelerinde bulunan seslerin ancak yüzde 47'si ve nihayet yüzde 56 sı şeklen ve mânen tebdil edilmeyen Lâtin harfleriyle ifâde edilebilir.

Halbuki Arap sistemi harflerle yazarken ancak yüzde 15' yeni, yâhud biraz değiştirilmiş harfler ilâve etmeye mecburuz. Demek ki; Türk sesleri ve kelimelerini ifâde etmek ve yeni normal ve amelî bir imlâ ortaya koymak için Arap sistemi elifbânın harf hazinesi Lâtin sistemi alfabeninkinden daha elverişlidir.

Harfler ve İmlâ Mes'elesi :

Harfleri muhtelif alâmetlerle ikmâl edince, Lâtin sistemi ile de Arap sistemi ile de istediğimiz gibi dürüst imlâ yapabiliriz. Bu kongre için hazırlanılmış olan materyallerden ve lâtinciler tarafından bu mes'eleye dâir yazılan eserlerde harf mes'elesi imlâ mes'elesiyle karıştırılıyor. Halbuki bunlar birbirinden tamâmen ayrı mes'elelerdir. Lâtin harfleriyle de pek fenâ bir imlâya mâlik olmak mümkündür. (İngilizler ve Amerikalılarda olduğu gibi) Arap harfleriyle de dürüst fonetik imlâ elde etmek müşkül değildir. (Kazanlılar ve kırgızlarda olduğu gibi)

Eğer bizim aramızda Azerbaycanlılar gibi Arap harflerinin imlâsını düzeltmek uğrunda hiç bir teşebbüste bulunmayan, yâni bu yolda tam bir muhâfazakârlık hissi taşıyan halklar varsa, bundan doğan fenâ neticeleri harf sistemine isnat etmek elbette doğru olmaz. Petersburg ve Moskova Rus profesörleri de Arap harflerinin Türk seslerini ifâdeye aslâ yaramadığına dâir güya fenne istinâden bir karar çıkarmışlardır ki, bu sahâda meydanda bunca kıymetli tecrübeler varken, biz bu kararın mânasını hiç de anlayamadık.

İmlâsı fenâ olanlar imlâlarını ıslâh etmelidirler. İmlâ fenâlığı bahâne edilerek harf değiştirme mes'elesini ortaya atmak câiz değildir. Yoksa lâtinci Japon komitesi vaziyetine düşmemiz pek mümkündür. Bu komite Japonya'da lâtin harflerini yaymak husûsunda büyük gayret sarfettikten ve 90 milyon ingiliz lirası harcadıktan sonra nihâyet 1914 senesinde faaliyetini tâtil etmeye mecbur kalmıştır. Bakûda çıkan Mâarif ve Medeniyet Mecmuası, Yıl : 1923, Numara 11 sahife 42)

(Devamı Var)

DÜNDEN YARINA

(Baştarafı 5. Sayfamızda)

Kazılan hendek-i zulme dem-i millet doldu.
Böyle gösterdi Mason fırkasının minkalesi.
Taş çıkardı vükelâ kahkaha mel'ûna bile,
Oldu kâşâneleri her birinin kan kalesi.

«Dem» in «kan» demek olduğu malumdur. «Minkale» ise Masonların işaretinde bulunan «iletki»dir. «Kahkeha» nın «zehirli bir yılan» olduğunu lügatler yazıyor. Bir efsanenin zâlim şahsiyeti de olabilir.

☆

Neyzen'in Cihan Harbi sırasında milletin çektiği sıkıntıları ve parti kavgalarını beraberce hicv eden bir kıt'ası:

☆

Kimse ta'yîb edemez, biz kafa göz yarsak da,
Döğüşe kavgaya var, milletin elbet hakkı.
Yetalı beş senedir, sâde mısır ekmeğine,
Kalmadı, halkımızın hind horozundan farkı.

☆

Neyzen Tevfik, kimseye metelik vermeyen bir adamdır. Şiirlerinde ekseriya sövüp sayar, baklayı ağzından çıkarır. İşte Talât Paşa'yı hedef alan bir hicvi -sövgü kelimesi noktalanmıştır- «Çah», «kuyu» demektir :

Fırka, parti diye halkın boğazından sıkarak,
Milletin on senedir olmuş idi, menge-nesi.
Kazdığı çâh-ı belâya yine kendi düştü,
Örsünü, kıskacını ...min çingenesi.

☆

Meşrutiyet devrinin bir Doktor Abdullah Cevdet'i vardır. Tercüme-i hâli bir «yılan hikâyesi» gibi uzayıp gideceğinden, sonraya bırakıp, sadece «öküz hikâyesi»nden bahsedeceğim :

Bu Abdullah Cevdet bir yazısında «Ben bu vatanın öksüzüyüm» gibilerden bir şey yazmış. Yazı yayınlanınca, bu ibârenin yanlışlıkla «Ben bu vatanın öküzüyüm» diye çıktığını görmüşler

Doktor, hiddet ve heyecan içinde yürürken Süleyman Nazif Bey'e rastlayarak «Gördünüz mü olanları? Ben bu vatanın öksüzüyüm, diye yazmıştım, mürettip hatâsı yüzünden, öküzüyüm çıkmış» deyince, Süleyman Nazif'in «Azizim buna mürettip hatâsı değil, savâbı denir» şeklinde cevap verdiği meşhurdur.

(Biz de burada bir «hata»dan sakınmak için «savâb» kelimesinin «sad» ile yazıldığını «hatâ» yani «yanlış» kelimesinin karşılığı olduğunu, «doğru» mânâsına geldiğini ve «sin» ile yazılan «sevâb» kelimesiyle karıştırılmaması îcap ettiğini, eski harflerimizi bilemeyen yeni nesle hatırlatmalıyız.)

«Gülme komşuna gelir başına» demişler. Bizim geçen haftaki yazının başlığındaki «öksüz» de bir kazaya kurban gitti. Gerçi «öküz» olmadı, ama «öldü» zavallı.

Yazının asıl başlığı «Haddini bilmeyene bildirmek, öksüze kaftan giydirmek» şeklinde idi. Bu şekliyle mânâsı da: «Haddini bilmeyen edepsizlere tekdir ile terbiyesini vermek, bir öksüze kaftan giydirmek kadar güzel, faydalı ve sevap bir iştir» demek oluyordu.

«Mürettip hatâsı» ile bu sözün sonu «ölüye kaftan giydirmek» oldu. Bu sefer de mânâsı : «Haddini bilmeyen edepsizi, terbiye etmeye çalışmak, ona nasihat etmek veya çekişmek, ölüye kaftan giydirmek kadar faydasız bir iştir, emeğin de boşa gider» demek oldu

Şimdi acaba yine bir «mürettip savâbı» ile mi karşı karşıyayız, diye düşünmekteyim. Yoksa, ata sözleri kendi kendilerine zamana mı uyuyorlar?

Şu öksüzler de tek-in değil galiba...

MÜJDE

Müslüman hanımlara

Büyük Hizmet

ASLINA VE ASALETİNE UYGUN, Kapalı Manto, Pardesü, Baş örtüleri piyasaya arz edilmiştir.

TOPTAN SATIŞ VE İMALÂT YERİ:
HAKER KONFEKSİYON

İstiklâl Caddesi Deva çıkmazı No. 7/1
Tel : 49 10 83 Beyoğlu/İstanbul.

PERAKENDE SATIŞ MAĞAZALARI

FATİH	Galeri Katip Macar Kardeşler Caddesi No. 36
FATİH	İ. G. S. Mağazası
KADIKÖY	İ. G. S. Mağazası
YALOVA	İ. G. S. Mağazası
ÜSKÜDAR	GALERİ ZERRE YANI ARDAHAN Pasajı No. 17
LALELİ	Hacıbozanoğulları Ordu Cad.
KASIMPAŞA	Saray H. Fikri
PENDİK	DOGRUYOL Konfeksiyon Mağazası 23 Nisan Caddesi
İZMİT	AZAK Mağazası İstiklal Cd.
ADAPAZARI	Erol Mağazası Uzunçarşı
DÜZCE	Bayram Ali Pehlivan Malatya Pasajı
ANKARA	Osman Ertürk ve Oğulları Saraçlar çarşısı No. 127
ANKARA	Mutlu Konfeksiyon Çıkırıkcılar Yokuşu Kadir Mutlu
KIRIKKALE	İsmail Yapar Çarşı Cami Karşısı
ALACA	MAHMUT GÜZEL
AMASYA	CAN Tuhafiye ve Konfeksiyon
TOKAT	Kardeşler Mağazası
TURHAL	HİLAL Manifatura Şükrü Başeken
KONYA	Pak Konfeksiyon Saray Çarşısı Ali Peksemerci
ERZURUM	Esenler Konfeksiyon Yapı Enstitüsü Karşısı Evliya Çelebi Caddesi
ERENKÖY	Zeki Tuhafiye
KOCA M. PAŞA	İzzet Çiftci Kuvayi Milliye Caddesi No. 7/A
İSPARTA	Hilmi Seçkin Bekir Sarıtepe Mimar Sinan Caddesi No. 6
BURSA	Bursa Pazarları Mağazaları
BURSA	Muammer Üye Saraca Sunfur Mah. Eski Bakırcılar Çarşısı N. 2
BURSA	İhsan Abi Kapalı Çarşı Sahaflariçi No. 1/A
CEYHAN	Bahattin Akkoyunlu İş Bankası karşısı
FATİH	H. Ahmet Helvacıoğlu Fatih İskenderpaşa Camli Karşısı

OTO MAZOT

BİLUMUM MAZOT POMPA AYARI VE YEDEKLERİ

Pangaltı, Dolapdere Cad. 178-180
Tel. : 47 14 64 İSTANBUL

OKUYUCU İLE HASBİHAL

Baştarafı ikinci sayfamızda

imanı tekelimize alıp da münâfık ve hatta kâfir nasıl denebilir. Denirse bununla İslâm adına ne kazanılmış olur?

Allah'ın ismini yüceltmek için mücadele etmeye, bu uğurda gayret göstermeye mecburuz. Ama önce bu mücadelenin hedefini iyi tesbit etmek lâzımdır. Aksi halde Allah yolunda çalışıyoruz zannıyla birbirimizi yıpratmaktan netice itibariyle davamızı zaafa düşürmekten öte bir şey yapmış olmayız. Sonra düşman güler ahval-i perişânımıza.

Hürmetlerimizle.

ADESE
MEHMED SAFFET

Dr. Fâzıl Küçük de «yolunu buldum» sanıyor

BAŞVEKİL Süleyman Beyefendinin ifâdesine göre «TÜRKİYE AVRUPA ÜLKESİDİR!» Lâkin hâdiselere ve olanlara bakarsanız Türkiye Şark ülkesidir; bazı ahvâline de bakılırsa Afrika ülkesi.. Daha doğrusu hangi cihetinden bakarsanız bir başka nesne. Üstelik her fikrî veya imânî gruba göre de Türkiye ayrı bir şey...

Halbuki eskiden böyle değildik. Neye mi?.. Çünki milletçe ve devletçe herkesin takdîr ettiği bir **ŞAHSİYET** sâhibi idik, belli bir dünya ve varlık görüşümüz vardı. Millet ve devlet olarak Allah'dan başka varlık önünde eğilmiyorduk

Şimdi mi?

Ne siz sorun ne ben söyleyim!

Şimdi eğilen eğilene ki, aman Allahım... Putu olmıyan pek azaldı. Adamlarımızın öyleleri peydahlandı ki, **«Atatürk'ü putlaştırdık!»** diye öz ağızlariyla söylenip, öz kalemleriyle de gazete ve kitablarda yazmıya bile başladılar. Doğrusu, müslümanlığı kabûl edip bir tek ilâh olarak yalnız Allah Azze ve Celle'yi tanıdıkdan 10 asır sonra Vâcib Teâlâ'ya eş ortak koşmak, pek vahim bir hâl... Geçmişde yalnız Allah'a ubûdiyet edildiği için ne kadar kuvvetli bir şahsiyete sâhib bir millet idiysek, bu gün de o nisbetde putlar çoğaldığı için bölük börcük, ve binnetice zayıf bir bünyenin sâhibiyiz.

Bugün insanlara tapanlar, kadına tapanlar paraya tapanlar, mala tapanlar, modaya - âdetlere tapanlar, tekniğe tapanlar, makam - mevki - alkış - diploma - üniforma ve daha bilmem neye tapanlar kelepir..

Tapılacak şeyler çoğaldıkça insanoğlu da şu animizm, fetişizm, totemizm, sembolizm devirlerinin vahşet-i mutlakasına doğru pupa yelken yüzüp gidiyor. Allah'a îmânını kaybeden insanlık, üstelik bugün putlarına, geri devirlere değil de, ileriye kavuşma, modern ve medenî olma, bir yaşama aşkına sarılıyor.

Söze Avrupa ülkesi olmak veya olmamak mevzuundan girmişdik. Efendim mes'ele ne Avrupa ülkesi olmak, ne Amerika vilâyeti bulunmaktır. Falan ülkeye benzemek hissinden hareket edildi mi, evvelâ bu aşağılık duygusu, daha bidâyetde oyunun kaybedilişi vesikası demekdir. Manzara meydanda değil mi?.. 150 - 200 senedir bu aşağılık hissi sebebiyle kaç arpa boyu yol alınmışdır?.. Mes'ele ona buna benzemek değil, adam olmakdır adam. Adam olmanın çâresi ise kendine benzemekden yani şahsiyet sâhibi olmakdan geçer. İkinci Cihan harbinde beynine atom yiyen Japonlar, ve harâbistana dönen Alamanlar, acaba kime benzemeyi resmî ideoloji yapıp aşağılık duygusunu başlarına tac eylediler?.. Adamlar sâdece, kendi kendimiz olacağız deyip yola çıkdılar. Biz ise 200 senedir, hâlâ Avrupa'ya benzeyecekmişiz!..

Bir kere o Avrupalı enâyi midir?. Avrupalıya benzemek, ve Avrupa ülkesi olmak gibi bir aşağılık duygusu içine girerek ruh hallerini ifşâ eden yerli malları, ne diye kendine eklesin ve ne diye onlarla bütünleşsin?.. Kendine hayrı olacak adamın, kendi kendine benzemek; aslına, özüne dönmek, binnetice şahsiyetini bulmak peşindeki adam olacağını Avrupalı bilmiyor mu?.. Pekâlâ biliyor. E iyi ama bunu bilen Avrupalı, **«kendine hayrı olmıyanın bana ne hayrı olacak?.»** demeyi akıl edemiyor mu?. Bunu da pekâlâ ediyor. Nerden mi belli? Türkiye'ye atdığı kazıklardan.

Kıbrıs mes'elesinden beyim!

Para fonu fırıldaklarından..

Türk parası üzerindeki dümenlerden..

Türk sanâyii ile alâkalı plânlardan..

Türkiyedeki her seçimde locaların çevirdiği dolaplardan..

Türkiye'den ithâl edilen mallardan..

Türkiye'ye ihraç etdikleri oyuncaklardan..

Ortak Pazar Komisyoncularından v.s. v.s. lerden...

Hulâsa Türkiye öyle bir çıkmazın kıskacında ki, Allah encâmımızı hayreylesin, âmin.

Hani seneler senesi hep yerimizde saydığımıza bakarak biraz olsun akıllansak, ne gezer efendim. Sanki **«Avrupa ülkesiyiz»** dedik mi, yetmişiki derde devâ bulmuş gibi uçulacak...

Diyelim ki, Türkiye bir fanatik grubun kurbanı oldu gitdi. Ama şu Kıbrıs'a neye kıyarlar, anlayan beri gelsin! Nasıl mı?. Arzedelim:

Kıbrıs'daki müslümanların çıkardığı bir gazete dînden - îmândan bahsediyor; Allah, Kur'ân, ahlâk, iyilik, güzellik, doğruluk diyor diye, aynen Türkiye'de olduğu gibi bazı fanatikler, bu gazetenin karşısına geçmişler. Meğer adamlar bu gazetenin neşriyâtı ile **«inkılâbların tehlikede olduğunu ve Atatürkçülüğün yıkılma tehlikesi geçirdiğini»** keşfetmişler!!! Anlaşılıyor ki Türkiye'deki masonik fırıldaklar şimdi de, Kıbrıs'da oynanacak. Ve **«Atatürkçülüğün Kıbrıs'da yıkılma tehlikesini»** ilk keşfeden; ve bugünlerde bu keşfini ayaz ayaz haykıran da kimmiş bilir misiniz, Dr. Fazıl Küçük.. Bir zamanlar Kıbrıs Türklerinin lideri diye adı sık sık radyo ve gazetelerde geçen zat.. Fakat Klaridesle aynı mason locasına kayıtlı Rauf Denkdaş'a postu kapdırdıkdan sonra, Dr. Fazıl birâderin adı sanı da pek duyulmaz olmuşdu! Ne yapsın sâbık lider?.. Türkiye'deki fanatikler kadar aklı yok mu?.. O da tutmuş, en kazançlı ün getiren yolu seçmiş. Nedir o?.. **«Yangın vaar!»** deyû bağırıp elâlemi başına toplıyacak değil a! Ne demesi lâzım? **«Atatürkçülük yıkılma tehlikesi geçiriyor!»**

Allah Allah, el kadarcık gazete ile bu yıkılma tehlikesi melhuz ise, bu evvelâ, böyle bağıranların sunturlu Atatürk tüccârı olduğunu gösterir. Çünkü Atatürkçülük el kadar gazete ile yıkılacak hâle gelinceye kadar, bu beyler neye hiçbiş iş yapmamışlar, neye Atatürkçülük için çalışmamışlar?

İstismârın bu kadar göz önündesine dünyanın hiçbir yerinde rastlıyamazsınız. Lâkin, Kıbrıslı müslümanların gazetesi, Dr. Küçük'e haketdiği cevâbı da fenâ vermiyor doğrusu. Bakınız:

«Dr. Küçük ve ... devrim fanatiklerinin empoze etmek istedikleri şey, yunânî ve yabânî bir neoputperestlikten başka birşey değildir. Sanki izinden gitdikleri kişi..... kendine ibâdet edilmesini emretmiş gibi Dr. Küçük mantalitesinde olanlar modern toplumda dinin gitdikçe zayıflamasından hiç bir kaygı duymadan sâdece ve sâdece yunânî bir heykel obsesyonu, akıl dışı bir mitoloji ve mistisizm îcâd ederek, tamamen akılcı ve dünyevî olması gereken bir hareketi akıl dışı ve âdeta uhrevî ve melekûtî bir kepâzeliğe çevirmişler; tam bir Ortaçağ katolik kilisesi taassub ve gazâbı içinde dejenere etdikleri bu mefhûmu, kelle avına çıkan engizisyon papazları fanatizmiyle topluma ve hele dindarlara empoze etmek gayretini gelenek edinmişlerdir.»

«Türkiye Avrupa ülkesidir!» diyenlere sorsak fenâ olmıyacak : Bugün Avrupa'da böyle şeylere rastlanıyor mu?.

Zavallı Türkiye! Seni, Avrupa dediler ama, nice noktada Afrika ülkelerine bile değil de, Ortaçağın engizisyon fanatizminin cirit atdığı ülkelere çevirdiler.

Ve şimdi aynı nakarât Kıbrıs'da..

Ama istismarcılar artık Türkiye'de bile ipliği pazara çıkmışlar bölüğüne tıkıldığına göre, bu iş Kıbrıs'da çok daha kısa zamanda hallolur.

Sebil

herşey hak için
Haftalık taraftsız siyâsî edebî tarihî gazete
Yıl : 2 Sayı : 101/Fiyatı BEŞ LİRA
Sâhib ve Başyazarı: KADİR MISIROĞLU
İDAREHÂNE: Vilâyet Hanı Kat: 3
Nu. 204 - 207 — İstanbul Tel: 26 38 96
ABONE: Yıllık 200 TL. 6 aylık 100 TL.
Posta Çekı Numarası: 97446
Dizgi: Sebil Mat. Baskı: Fazilet Mat.
Umûmî Terziat: UKAZ

سبيل

جريدة أسبوعية، سياسية، مستقلة، تاريخية، أدبية
ص.ب: ٨٠٨ استانبول - تركيه

Sebil

Political and Literary Weekly
Phone : 0531 - 85033
Everything
Devoted to the Truth (HAQQ)
Representative of Germany
33 Braunschweig Ekbert Str 24
An independent Muslim Historical,
Postscheckonto Nr 37938 — 300 Hannover
A. RÜŞTÜ BANAZ — HASAN DAMAR
P.O BOX 808 İstanbul/TURKEY